Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 21 | Łódź, Wtorek, 24 stycznia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ״ז טבת תרצ״ג | № 21

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

שולען פון נאציאנאלע מינדערהייטען

מוזען זיין לאיאל און האבען א פאזיטיווע בעציהונג צו דער מלוכה, האט דער בילדונגס-מיניסטער נעכטען געזאגט אויף א זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע

אנטי-יודישע עקססצעסן אויף די הויכשולן זענען נעכטן שארף פעראורטיילט געווארן

רעדעס פון די יודישע דעפוטאטען זאמערשטיין און מינצבערג

ווארשא, 23 (טעל.)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע איז בעטראכט געווארען דער פרעלימינאר - בודזשעט פון בילדונגס-מיניסטעריום. עס האט רעפערירט דעפ. דזשיכלאוו סטראנסקי (ב. ב.)

רעדע פון בילדונגס-מיניסטער

דער בילדונגס-מיניסטער יענדזשעיעוויטש איז נאכדעם ארויסגעטרעטען מיט א רעדע אין וועלכער ער האט געגעבען אן איבערבליק איבער דער ארבייט פון בילדונגס-מיניסטעריום אויפן שול-געביט און ער האט זיך אויך אבגעשטעלט אויף די שולען פון די מינדערהייטען און געזאגט, אז דאס בילדונגס-מיניסטעריום בעציהט זיך אביעקטיוו צו דער ארבייט פון די מינדערהייטס-שולען.

ער בעמיהט זיך צו העלפען צו געבען רעכט און אנערקענען פאר זיי לעהר - עטאטען. צום בעדויערען איז די הילף פון דער רעגירונג אומבעדייטענד פאר די דאזיגע שולען. נור דאס איז שולדיג דער קריזיס.

ווייטער האט דער מיניסטער געזאגט, פערלאנגען מיר פון די מינדערהייטען - שולען א פאזיטיווע און לאיאלע בעציהונג צו דער מלוכה און די שולען, וואס וועלען דאס נישט טון, וועלען אויף א נישט אנגענעהמען אופן פיהלען די רעזולטאטען פון זייער טאקטיק.

דער מיניסטער גאהט דאן איבער צו רעדען וועגען דער יודען-פראגע און ווייזט אן, אז אין די פויזנער און פאמערן-קאנטען זענען איינגעפירט יודישע קהלות. דער נייער שטאט סיסטעם איז אפגעלעגט געווארען אויף א יאהר צייט.

רעדענדיג וועגען

די אנטי-יודישע עקסצעסען אויף די אוניווערזיטעטען

ערקלערט דער מיניסטער, אז ער שטרעבט דערצו אוועקצושטעלען די אוניווערזיטעטען אויף אזא מדרגה, אז

נישט קיין שטעקענס און נישט קיין מעסערס

זאלען רעגירען איבער די הלוקי-דעות צווישען די סטודענטען.

וואס שייך דער אפאזיציע, ווארפט דער מיניסטער פאר, אז די אפאזיציע פיהרט בעגען איהם א נישט אנשטענדיגען קאמף.

נאך אנ'הפסקה נעהמט א ווארט

דעפ. טשאפינסקי (פ.פ.ס.)

וועלכער רעדט אויך וועגען שול וועזען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען און קריטיקירט דעם מיניסטער פאר זיין דראהונג אויפ'ן אדרעס פון די מינדערהייטען.

דעפ. טשאפינסקי זאגט, אז די ווייס-רוסישע שולען האלטען ביים אונטערגאנג און אויב מ'קען דאס נישט זאגען וועגען די יודישע שולען איז אבער א פאקט, אז די רעגירונג פאוואריזירט די יודישע חדרים, וואס זענען קלעריקאלע ערציהונגס-אנשטאלטען.

דעפ. זאמערשטיין (יודישע קאלא)

רעדט וועגען זיכערקייטס-פראבלעם פון דער יודישער שטודירענדער יוגענד און זאגט, אז בעת די אנטי-יודישע עקסצעסען אויפ'ן לעמבערגער אוניווערזיטעט האט די אוניווערזיטעטס-מאכט נישט ווי געהעריג רעאגירט.

די יודישע בעפעלקערונג האט מיטגעמאכט אין נאוועמבער א חודש פון שלאגען יודען, וואנדאליזם אין די הויכשולען, און

בעליידיגען די מענשליכע און יודישע ווירדע.

דער חודש נאוועמבער איז געווען א לאזונג פון שטעקענס איבער יודישע קעפ און גע-ביילטע פויסטען.

פאר פוילען איז אבער דער חודש נאוועמבער א לאזונג פון פרייהייט און פרייהייטס-קאמף.

דעפ. זאמערשטיין פרעגט דאן, צי עס וועט זיך איבער'חזר'ן דאס שענדליכע קאפיטעל פאר פוילען — פון שלאגען און פייניגען די יודישע שטודירענדע יוגענד.

מיט זעהר א שארפע רעדע איז ארויסגעטרעטען

דעפ. ל. מינצבערג,

וועלכער האט זיך ברייט אפגעשטעלט אויף פערשידענע עוולות, וואס ווערען בעגאנגען לגבי דער יודישער בעפעלקערונג.

דער בילדונגס-מיניסטער האט דאן געענטפערט, אז עס איז בעקאנט זיין שטעלונג צו די אנטי-יודישע ארויסטריטען און פעראורטיילט קאטעגאריש די דאזיגע עקסצעסען בפרט אין אזא ברוטאלער פארם. די אונטערהעצער צו די דאזיגע ארויסטריטען האבען

פערשפרייט א כוואליע פון בארבאריזם צווישען דער שטודירענדע יוגענד

און דאס פון נאך מענשען, וועלכע געהען אין קאסטשאל.

מיט'ן איינפיהרען דאס נייע געזעץ וויל די רעגירונג פערטיידיגען און בעשיצען די אויטאריטעט פון די אוניווערזיטעטען און אוממעגליך צו מאכען די הערשאפט פון מעסער און שטעקענס אין די הויכשולען. די צוקונפט פון דער פוילישער עליטע איז זעהר בעדראהט. מיטן נייעם געזעץ ווערען די אוניווערזיטעטען בעשיצט פון כאמישקייט און בארבאריזם.

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז.

היינט, דינסטאג, 8.30 אוו. אין לאקאל פון „הזמיר" אל. קאשציושקי 21

פייערליכע אקאדעמיע

לכבוד דעם 60-טען געבורטסטאג-יובילייאום פון

חיים נחמן ביאליק

אין פראגראם:

1) רעפעראטע: פון יצחק קאצענעלסאן און משה לימאן.
2) העברעישע און יודישע לידער — אויסגעפיהרט פון בעריהמטען אפערן-זינגער

ל. ריאזאנצעוו פון בערלין.

אקאמפאניאמענט — פרל. ל. לאכס.

3) פארטעפיאן-קאנצערט — די בעקאנטע פיאניסטין לילי קאראטשינסקא — (לאורעאטקע פון דער העבעריער מוזיק-שול אויפ'ן נאמען פון פר. שאפען)
און ש. פריידמאן, 4) רעציטאציעס — פראפ. י. ראזענצווייג.

אריינגאנגס-בילעטען צום פרייז פון 49 ביז 99 גראשען צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא, פיאטרקאווסקא 29 אין פון 8 א זייגער אוונט ביי דער קאסע פון „הזמיר". 323

פאר גאלד,

ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזן

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7. 6029

20 נארוטאוויטשא 20 זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20

דאנערשטאג, דעם 2-טען פעברואר 1933, 8.45 אוונט קומט פאר

איין-איינציגער גראנדיעזער קאנצערט

נאך זיין קאלאסאלען ערפאלג אין דער לאנדאנער סינאגאגע. פון וועלטבעריהמטען קאנטאר-קינסטלער

(אבערקאנטאר פון האנאווער)

ה' ישראל אלטער

גערופען דער יודישער קארוזא

אין פראגראם: חזנישע און אייגענע חזנישע קאמפאזיציעס, יודישע פאלקס-לידער און אריעס.

1) זכרתי לך; 2) עקביא בן מהללאל; 3) רבונו של עולם; 4) מיון; 5) ומפני חטאינו; 6) לדור ודור; 7) מנשה; 8) א דודעלע; 9) סאסקע; 10) פאיאצי; 11) ריגאלעטא; 12) אריע פון דער אפערע יוסף אין מצרים פון מאהול.

ביים קלאוויר: פראפ. ט. רידער און דירעקטאר י. זאקס.

בילעטען-פערקויף ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

איילט אייך צו, ווייל ס'איז שוין די לעצטע טעג! לעצטע טעג פון די איינשרייבונגען צו דער גראנדיעזער

מכביאדע ווינטער-שפילען אין זאקאפאנע

וועלכע קומען פאר פון 2-טען ביז'ן 5-טען פעברואר, ה. י. — דער פרייז פאר רייזע אהין און צוריק

מיט פולער אויפענטהאלט און איינגאנג אויף די גראנדיעזע אימפרעזעס פון 65 זל.

איינשרייבונגען נעמט אן נור דער לאדזשער קאמיטעט פאר דער ווינטער-מכביאדע אין זאקאפאנע יעדען טאג פון 4 — 7 אוונט אין Wagons-Lits-Cook פיעטריקאווער 64.

פויליש-עסטלענדישע האנדעלס-באציהונגען

ווארשא, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין סוף יאנואר וועט אין ווארשא פארקומען א נ'עקאנאמישע באראטונג פון פוילישע און עסטלענדישע פארשטעהער, כדי אויסצוגלייכען די האנדעלס-באציהונגען צווישען די ביידע לענדער.

בעריכט פון דער מאנדאט-קאמיסיע
אויף דער מארגענדיגער סעסיע פון פעלקער-בונד

גענף, 23 (יט"א טעלעגראם ש).
אין צוזאמענהאנג מיט דער סעסיע פון פעלקער-בונד, וואס ווערט מארגען געעפענט, אויף וועלכער ס'וועט אפגעגעבען ווערען א בעריכט פון דער מאנדאט-קאמיסיע, דערוואוסט זיך יט"א וועגען די רעזאלוציעס, וואס וועלען פארגעלעגט ווערען אין נאמען פון דער מאנדאט-קאמיסיע.
אין אנהויב האט בכלל נישט געוואלט ארייננעמען ווערען דער פונקט וועגען לעגיסלאציוואן-ראט, ערשט שפעטער נאך וואיצמאנ'ס ערקלערונג, ווערט דער פונקט וועגען לעג. ראט יא דערמאנט. אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז די ערקלערונג פון הויך קאמיסאר וואוקאפ ווערט בענומען צו קענטניס.

וועגען באיקאט אויף יודען אין פוזנער קאנט און יודישע הויזירער אין אויבערשלעזיע
אינטערוועניץ פון דעפ. ווישליצקי ביים האנדעלס-מיניסטער

ווארשא, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דעפ. ווישליצקי האט היינט קאנפערירט מיט'ן האנדעלס-מיניסטער פ.ע.אצקי וועגען די יודישע הויזירער אין אויבער-שלעזיען און אויך וועגען באיקאט אויף יודען, וואס ווערט געפיהרט דורך דער אקאדעמישער יוגענד אין דער פוזנער וואיעוואדזטווא.

ערב פונאנדערלאזען דעם רייכסטאג

בערלין, 23 (ספ. טעל.) געג. שליי.ע.ר איז היינט אויפגענומען געווארען דורך הינדענבורגען מען שמועסט, אז זיי האבען גערעדט וועגען פולמאכטען אויפ'ן געביט פון פונאנדערצולאזען דעם רייכסטאג.
די אונטערהאנדלונגען צווישען די ריכטונגען וועגען שאפען א מעהרהייט אין פארלאמענט מיט'ן צענטרום, היטלעריסטען און דייטש-נאציאנאלע דוי-טשען ווייטער, הגם מען איז אין ספק, צי עס וועט קומען צו א פאזיטיווען רעזולטאט.
היטלער האט היינט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט היטלעריסטישע אנפיהרער.
צו א קאנפערענץ פון היטלערן מיט שטראסערן איז נישט געקומען.

ערב די ווינטער-מכביהדע איך זאקאפאנע
קאמוניקאט פונ'ם ארגאניזיר-קאמיטעט

דער ארגאניזיר-קאמיטעט פון דער מכביאדע "ווינטער" אין זאקאפאנע טיילט מיט, אז אויף אלע אימפרעזעס, וואס וועלען פארקומען בעת די מכביאדע אויף די ספארט-פלעצער פון זאקאפאנע וועלען גילטיג זיין נאר די איינטריטס-קארטען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען דורכ'ן דאזיגען ארגאניזיר-קאמיטעט און זענען פארזעהען מיט'ן געהעריגען סטעמפעל. אלע אנדערע איינטריטס-קארטען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען, צי דורך ספארט-ארגאניזאציעס, צי דורך אנדערע אינסטיטוציעס, אדער פריוואט-לעגיטימאציעס, זענען אומגילטיג. די פערזאנען, וואס רעפלעקטירען אויף פרייע קארטען, מוזען זיך ווענדען דעם יונגדען שריפטליך שפעטסטענס ביז'ן 26 ד. ח.

צוליב דעם, וואס די ספארט-פלעצער אין זאקאפאנע קענען אויפנעמען נאר א בעגרענצטע צאהל בעזוכער, ווערט אויפמערקזאם געמאכט אלע, וואס פאהרען צו דער מכביאדע קיין זאקאפאנע, אז איינטריטס-קארטען וועלען מען קויפען ווערען אין זאקאפאנע נאר אין א בעגרענצטע צאהל. אויף צ ובעטייליגען זיך אויף אלע אימפרעזעס וועט מען קענען קויפען א ריטשאלט-קארטע פארן פרייז פון 20 זל.

די אונטערנעהמער אין די אויספליגען, וועלען ארגאניזירט דירעקט דורכ'ן ארגאניזיר-קאמיטעט, בעקומען אומזיסטע איינטריטס-קארטען.

דער ארגאניזיר-קאמיטעט האט ערהאלטען ידיעות, אז פערשידענע אינסטיטוציעס, פריוואט-פערזאנען און ריזעבוראס ארגאניזירען אויספליגען קיין זאקאפאנע און זיי זאגען דערביי צו, אז זיי וועלען אויך צושטעלען איינטריטס-קארטען.

דער ארגאניזיר-קאמיטעט ווארענט זיך נישט צו לאזען פערפיהרען אין א טעות. מחמת דער קאמיטעט וועט קיין איין איינע פון די געזעלשאפטען נישט ערטיילען קיין איינטריטס-קארטען.

ראדיא-פראגראם
דינסטאג, דעם 24 יאנואר 1933

11,40 פרעסע-איבערזיכט. 11,50 מעטעארא. לאגישער קאמוניקאט פאר לופט-פליהערײ. 11,58 צייט-סיגנאל. 12,05 טאג-פראגראם. 12.10 גראמאפאן. 1,20 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 3,10 עקספארט קאמוניקאט. 3.15 ווירטשאפטליכער קאמוניקאט. 3,25 פארלעזונגען. 3,50 גראמאפאן. 4.25 פארלעזונג פאר לעהרער. 4.40 רעפעראט. 5.00 קאנצערט. 6,00 רומענישע מוזיק. 7,00 פערשידענעס. 7,20 קאמוניקאט פון דער לאדזשער האנדעלס-קאמער. 7.30 פעליעטאן. 7,45 ראדיא-פרעסע. 8.00 קאנצערט, ספארט, ראדיא-פרעסע. 9,15 קאנצערט פון גענף. 10,15 ליטערארישע פערטעל-שעה. 10,30 טאנץ-מוזיק. 10,55 מעטעאראלאגישער און פאליציי-קאמוניקאט. 11,00 טאנץ-מוזיק.

אין אויסלאנד

7.05 ריגע – אפערעטקע. 7.30 בודאפעשט – אפערע. 8.00 וויען – לייכטע מוזיק. 8.00 בערלין – אפערעטקע. 8,00 בערן – סימפאני-שער קאנצערט. 8.45 גענף – דושעז-קאנצערט. 9,00 לאנדאן – קאמעראל-קאנצערט. 9,45 מינכען – יויאלענטשעל-רעסיטאל. 10.00 שטאקהאלם – פערע פון וואגנער.

א גנב, נאר א שוואכער...
האט נעכטען געכאפט 8 חדשים טורמע

(א) דעם 21 נאוועמבער פ. י. איז אין דער וואוינונג פון וולאדיסלאוו וואליטיס, אויף פאמארסקא ואס, אויסגעפיהרט געווארען א גנבה אויף א סומע פון 400 זל.

ווען דער גנב האט שוין געהאט איינגעפאקט ס'פעקעל איז פלוצלינג אנגעקומען דער באלעבאס און איהם געפאקט ביי דער ריכטיגער מעשה.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז דער "בעל-מלאכה" געווען פנחס גירסקי, וועלכער איז צוליב זיין "פארטאטשנער ארבייט", נעכטען פערמשפט געווארען אויף 8 חדשים תפיסה.

"הימלאזע" אין "ספלענדיד"
געהט נאך איינציגע טעג

דער פילם "היימלאזע", וועלכער געהט מיט רויס ערפאלג אין קינא "ספלענדיד" ווערט טעגליך בעזוכט פון טויזענדער בעזוכער – געהט שוין די לעצטע טעג.

דער פילם "היימלאזע" אין וועלכען ס'ווערט געשילדערט דאס לעבען פון די פערוואגלטע קינדער אין רוסלאנד, איז א מייסטערווערק. יעדע סצענע רופט ארויס בעוואונדערונג.

דער וואס האט דאס גראנדיעזע בילד נישט געזעהען, קען נאך האבען די געלעגענהייט עטליכע טעג צו זעהען עס אין קינא "ספלענדיד".

ראדזשער נייעס

רומענישער עקספארט דורך גדיניע און דאנציג

(אג) אלס רעזולטאט פון דעם גייעם כאהן-טאריף-אפמאך צווישען פוילען און רומעניען לויט וועלכען עס ווערט געמאכט פאר די רומענישע סחורות בידייטענדע טאריף הנחות אויף די פוילישע באהנען האט דער רומענישער עקספארט אין די צפון לענדער, וואס איז ביז איצט געגאנגען דורך די דייטשע פארטען בעקומען א נייעם, און בעקוועמערען וועג דורך פוילען אין די פארטען גדיניע און דאנציג.

קאנסטיטואירענדע זיצונג פון דער פערוואלטונג פון פערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע

(אג) מיטוואך דעם 25 ד. ח. וועט אין פערבאנד פון דער פוילישער טעקסטיל-אינדוסטריע אין פוילען פארקומען די קאנסטיטואירענדע זיצונג פון דער פערוואלטונג מיטן ציעל אויסצוועהלען א פרעזידיום און ארומצורעדן א רייהע לויפענדע פראגען.

די פערזאמלונג זאגט צו צו זיין זעהר אינטערעסאנט צוליב די פארשטעהענדע וואהלען פון א פרעזעס פון פעראיבאנד.

63 מיליאן דאלאר אינטער-ווענציע-קאסטען
צו דערהאלטען די פרייזן אויף באוועל

(אג) נאכ'ן שליסען די יעהרליכע רעכנונגען פון דער אמעריקאנישער "פארם באארד" צוליבן פאלען פון די פרייזען פון בוימוואל, וואס איז געווען מאגאזינירט, האט זיך ארויסגעוויזען, אז די אינטערווענץ-אקציע אויפצוהאלטען די פרייזען פון באוועל האט געבראכט א ריזיגען שאדען פון 63 מיליאן דאלאר.

צוליב דעם האט די קאנפערענץ פון די באוועל-פלאנטאטארס בעשלאסען צו פערקלענערען דעם שטח פון פערזייהטען באוועל אויף 50 פראצענט.

"אנ'אויפזעהער", וואס היט אנדערע
און אליין איז ער "געכאפט אויף דער מעשה"...

(א) פאר'ן געריכט איז נעכטען געשטאנען דער אויפזעהער פון די באהן-ווארשטאטען מארטשין קריוקא, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען אין גנב'ענען מעשענע קראנען פון די באהן-ווארשטאטען.

דער "אויפזעהער" איז פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים תפיסה.

אקציע צו גרינדען א "מכבי"-קאלאניע אין ארץ-ישראל

מיט'ן אנהויב פון היינטיגען יאהר איז פראקלאמירט געווארען דורך דער הויפט-צענטראלע פון וועלט-פערבאנד "מכבי" די אקציע פאר שאפען א "מכבי"-קאלאניע אויפ'ן באדען פון קרן קימת לישראל.

אין דעם דאזיגען ענין קומט היינטיגע וואך קיין לאדז ד"ר ראזענפעלד, וועלכער וועט ווילען ביי אונז צוויי טעג און ארגאניזירען די אקציע אין אונזער שטאדט.

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס
ביליצער, טאהאשאווער און לאדזשער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
גטערענסט נאר
אין פראנט, II שטאק

מיט 50 פראצ. טייערער
צאהל איך פאר ברילאנטען, גאלד, זילבער, פערל'
גאלדענע צייהן און לאמבארדאווע קוויטעס
M. H. LISSAK, Piotrkowska 5

צאהן-ארצטין
J. ROZIN-REICHOWA
15 זגערזשער 15
נעהמט אן פון 10–2 מיטאג און 4–7 נאכמ.
צו לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
S. HALBORN
ספעציאל-ארצט פאר קינדער-קראנקהייטען
וואוינט יעצט גדאנסקא 65A טעל. 228 82

Dr. Wajnberg
ספעצ. פון הארץ-און לונגען-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126 02
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אוונד.
315

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B.Donchin
פיעטריקאווער 90, טעל. 72-221
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9–4 און פון 4 ביז 7 30 אוונד.
109ג

וועגען הנחה-טראמוואי-בילעטען
קאמוניקאט פון צענטראלען סוחרים-פעראיין אין לאדז (פיעטריקאווער 10).

צוליב דעם, וואס דער 28-טער ד. ח. קומט אויס אום שבת, ווען אונזער פעראיין-קאנצעלאריע איז נישט טעטיג, מאכען מיר אויפמערקזאם אונזערע מיטגלידער, וואס ווילען אויסקויפען טראמוואי-הנחה-בילעטען, אז די אינטערעסירטע קענען זיך שוין איצט מעלדען, ווי אויך די קיבעצער ... דעם 29-טען א גאנצען טאג אין די ביורא-שעה'ן.

בעמערקונג: יעדער מיטגליד מוז פארלייגען א ספעציעלע פאטאגראפיע.

צענטראלער סוחרים- און פאבריקאנטען-פערבאנד אויף לאדזשער וואיעוו.
אין לאדז (פיעטריקאווער 10).

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!
ספארט און קינדער-שליטענס
פערקויפס-שטעלען: נארוטאוויטשא 36 ■ פולנאצנא 24 ■ קרוטקא 12 (באלוט)
די מעכאנישע האלץ-אויסאר-ביימונגס-פאבריק ערבייט אויס:
צו די ביליגסטע פאבריקס-פרייזען

א ווארנונג פאר פראנקרייך

פראנקרייכס ווירטשאפטליכע לאגע פערבעסערט זיך און די דייטשע עקאנאמישע לאגע פערבעסערט זיך. — פראגע וועגען פוילישען קארידאר. — וואס די פראנצויזען דארפען טון. — וואס עס שרייבט דער גענוו. פרעמיער העריא

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

אין „לע דעמאקראט" האט העריא אפגעדרוקט אנ'ארטיקעל, וואס איז ארויסגערופען געווארען מיט א שווארצען פעסימיזם.

דעם גענוו. פרעמיער באאונרוהיגט ספעציעל די ענטוויקלונג פון דער דייטשער פאליטיק. די דייטשען וועלען גאר בקרוב ארויסטרעטען מיט זייערע בעוואפנונגס-פאדערונגען. עס וועט שווער זיין זיך ענטגעגענצושטעלען אהן דער מיטהילף פון ענגלאנד און אמעריקא.

די דייטשען — שרייבט העריא — גרייטען צו א רעוויזיע פון די טראקטאטען. אויפ'ן ערשטען פונקט רוקען זיי ארויס די פראגע וועגען דאנציגער קארידאר.

ווייטער ווייזט העריא אן, אז די ווירטשאפטליכע לאגע פון דייטשלאנד פערבעסערט זיך, געהען די דייטשען אויפ'ן וועג, וואס פיהרט צו א גינסטיגע עקאנאמישע לאגע.

העריא רופט פראנקרייך נישט גרינגצושעצען די סכנה און זאל זיך נישט לאזען בעאיינפלוסען פון דעמאגאגיע, וואס קאן איהר אין דער צוקונפט, זעהר טייער קאסטען און זאל נישט פערגעסען, אז איטאליען בלייבט פיינדליך געשטימט צו פראנקרייך. איך אנערקען — איז העריא מודה — אז איך האב געליטען א מפלה מיט מיינע באמיהונגען צו דערפיהרען צו א פערשטענדיגונג מיט איטאליען.

פאפען זאל ווערען דייטשער אמבאסאדאר אין פאריז

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

די אוועגד-פרעסע איז מודיע, אז די נאמינאציע פון פאן פאפען אלס דייטשער אמבאסאדאר אין פאריז איז שוין בעשטימט.

פאפען איז גרייט צוזאמענצוארבייטען אויף א דייטש-פראנצויזישע דערנעהנטערונג.

מיט היטלער'ס ארעדע

האבען זיך פערענדיגט די זונטאגדיגע בלוטיגע דעמאנסטראציעס אין בערלין

בערלין, 23 (ספ. טעל.)

די זונטאגדיגע בלוטיגע מאניפעסטאציעס פון די נאציאנאל-סאציאליסטען אין בערלין האבען זיך פערענדיגט מיט א מיטינג אויפ'ן ספארט-פלאץ, וואו היטלער האט געהאלטען א גרויסע רעדע.

דער קאמענדאנט פון די בערלינער שטורם-אפטיילונגען, העלדארף, האט געלויבט די פאליציי און אונטערגעשטראכען, אז דער רוב פון דער פאליציי איז בעהערשט מיט די פיינד פון די נאציאנאל-סאציאליסטען.

1 אפערע
2 אפערעטקעס
62 קאנצערטען
77 שעה לייכטע מוזיק
44 שעה טאנץ מוזיק
47 שעה מוזיק פון גראמאפאן-פלייטען
10 הערשפילען
18 ליטעראטורישע פערטיל-שעהן
22 אוודיציעס פאר קינדער
100 פליטשאנצען און שמועסען

פאר 3 זלאטעס א חודש

צי איז דאס טייער?

ראדיא איז נישט קיין לוקסוס

נאר א פרייד און נוץ

צוגאב-קופאן

צום קאנקורס פאר די לעזער
פון „נייעם פאלקסבלאט"

די זוכי-בגורל בעקומען אימזיסטע רייזע דירה, ערשטקלאסיגע בעשפייזונג און ארייננגבנ אויף אלע אימפרעזעס אויף דער גראנדיעזער ווינטער - מכביה'דע קיין זאקאפאנע.

יוד. פעדאגאגישע שול ווערט געעפענט אין ווארשא

אבער אהן רעכט

ווארשא, 23 (יט"א טעלעגראפיש.)

ווי בעוואוסט, האט די יודישע קהלה אין ווארשא, היי יאהר נישט געעפענט די פעדאגאגישע שול צוליב א רייה שיקאנעס פון בילדונגס-מיניסטעריום, וועלכע האט ארויסגעשטעלט זעהר שווערע פאדערונגען.

נאכ'ן נאכקומען א רייהע פאדערונגען פון מיניסטעריום, איז איצט געקומען א מיטטיילונג, אז די שולע קען ווייטער זיין טעטיג נאר אהן רעכט.

צעמענט ווערט ביליגער מיט 25 פראצענט

ווארשא, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון עקאנאמישען קאמיטעט ביים מיניסטער-ראט אונטער'ן פארזיץ פון פרעמיער פריסטאר איז בעשלאסען געווארען צו פערקלענערען די פרייזען פון צעמענט אויף 25 פראצענט, כדי צו פערשטארקען די בוי-בעוועגונג.

געכאפט דעם מערדער

פון יודישען פארפאלק אין פאריז

דער מערדער, א יודיש קראנקע יונגעל, זיך מודה געווען. — ער דערצעהלט שוידערליכע פרטים פון מארד. — דאס געלד געפונען ביי א יודיש ווייבעל

פאריז, (ספ. טעל.).

פאליציי האט געכאפט דעם מערדער פונ'ם אלטען יודישען פארפאלק טאקאר. דאס איז א יודיש יונגעל, 18 יאהר אלט. ער איז נישט אינגאנצען קיין בארמאלער און איז שוין א געוויסע צייט געווען אין א משוגעים-הויז. ווען מען האט דעם יונגען יודישען מערדער געבראכט געמאכט אויף דעם ארט פון זיין פערברעכען. האבען זיך דערהערט פון אויפגעזאמעלטען המון מוראדיגע געשרייען:

— א טויט איהם!

אבער לאמיר דערצעהלען כסדר.

די פאליציי האט ענערגיש געזוכט

פון טאג פון פערברעכען, און ספעציעל נאך דעם עדות זאגען פון דער אלטער יודישער פרוי מאלף, (וועלכע האט די ערשטע ענטדעקט דעם מארד), אז דער מערדער האט צו איהר גערעדט אויף יודיש, האט די פאליציי כסדר געזוכט אין די יודישע קרייזען. דער שוסטער ביי וועלכען דער מערדער האט אויסגעשניטען דאס פעקעל מיט געלד, האט אבער געזאגט, אז ער האט גוט געקענט פראנצויזיש. אלזא, דער יונגער מערדער זאל שוין זיין לאנג אין פראנקרייך, אדער זאל דא זיין אפילו געבוירען.

אין משך פון די עטליכע טעג איז געזוכט געווארען גרעסערע פאטרולען ארומגעגאנגען אין די יודישע קווארטאלען. יעדען יונגערמאן אין די 20—25 יאהר, וועלכער האט אויסגעזען צו זיין נישט קיין פראנצויז — פלעגט מען שטעלן אין דער נאכט אפשטעלען און פרעגען פאפירען. עס זענען אפילו דא טייל ארעסטירטע, ביי וועלכע מען האט נישט געפונען די פאפירען אין ארדנונג. אבער די אלע רעוויזיעס האבען קיין רעזולטאט נישט געגעבען. די אגענטען פון דער אויספארשונגס-פאליציי האבען געמאכט אלע מעגליכע נאכזוכונגען, איינס איז געבליבען. דער מערדער איז א יונגער יוד, וועלכער איז שוין לאנג אין פראנקרייך. ער דארף זיין מיינער פון די, וועלכע האבען געקענט דאס אלטע פארפאלק טאקאר, אפשר אפילו גאנ'אויינגעהער — אבער וועלכער? — צו „חנה די שדכנ'טע" פלעגען קומען הונדערטער מענשען — ווי אזוי געפינען?

געהיימנישפולער טעלעפאן-סלונג

פייגעכט האט דער טעלעפאן פון דער פאליציי אנגעקלונגען. אנ'אנאנימע פרוי'ען האט אנגעזאגט:

— אויף 74, די שאראן, וואוינט דער מערדער!

די אנאנימע פרויען האט אויך אנגעגעבען דעם נאמען.

באלד איז דער קאמיסאר ה' רוא פון קווארטאל סען-מארגעריט אוועק מיט זייערע אינספעקטארען פאר דעם טויער. א גאנצע נאכט האבען זיי דארט געוואכט, אבער זיי האבען איהם נישט געטראפען. די פאליציי איז גלייך אוועק אויף 14, רי גערנא, צום יודישען טריקאטאזשניק ה' קאן. דארט האבען די געטראפען זיין יונגען ארבייטער עליאש רובא און איהם ארעסטירט. מען האט איהם גלייך אפגעפיהרט אין דער אויספארשונגס-פאליציי. אבער דארט האט עליאש רובאן אלעס געלייקענט. די אינספעקטארען האבען בעמערקט אויף זיינע געלע שיך און פאלטען בלוט-פלעקען.

— פון וואנען קומט עס? —

— איך בין דורך נעכען א יאטקע אין איינגעטראטען אין בלוט. דעם פאלטער האב איך פערבלוטיגט, ווייל איך האב זיך פערריסען א האנד.

— איך האב לעצטען זונטאג געוואונען 800 פראנק אויף די פערד-געיעגען אין „אטעי" און חוץ דעם, האב איך געהאט 200 אנגעשפארטע פר.

— אבער זונטאג זענען דאך אין „אטעי" גאר נישט געווען קיין פערד-געיעגען...

דא איז פלוצלונג דאס יונגעל געבליבען שטיל ער האט אנגעהויבען ציטערן אין באלד געקריגען א שטארקען עפילעפטישען קריזיס.

עס איז געווען ארום האלב איינס. דער יונגער מערדער האט אנגעהויבען צו רעדען.

דער מערדער איז זיך מודה

יא. איך האב דערהרג'עט...

איך האב געקענט דאס פארפאלק טאקאר שוין א סך יאהר. מיין מאמע פלעגט מיט מיר געהן צו זיי. איך האב געוואוסט, אז זיי זענען רייך. איך האב אויך געוואוסט, אז די אלטע חנה טראגט אונטערן קלייד א פאס מיט פערנעהטע געלד... מיט דריי וואכען צוריק האב איך געקויפט אין באזאר „האטעל-דע-ווויל" א רעוואלווער מיט קוילען. אבער איך האב געקריגען אנ'עפילעפטישען קריזיס און איך בין איין אין שפיטאל. צוויי וואכען בין איך דארט אפגעלעגען... בלויז מיט עטליכע טעג צוריק בין איך ארויס פון שפיטאל.

דער מארד

דינסטאג אינדערפריה 9 א זייגער, האב איך אנגעקלאפט אין דער טיר פון פארפאלק טאקאר. די אלטע פרוי איז געשטאנען ביים קיך און געווען פערנומען ביים פייער. אז איך בין אריין האט די אלטע זיך אויסגעדרעהט. אזן איין וואדש האב איך ארויסגענומען מיין רעוואלווער פון קעשענע און דריי מאל אויסגעשאסען. זי איז אוממגעפאלען. פון צווייטען צימער איז אריינגעלאפען איהר מאן א צוטומעלטער און דערשראקענער. איך האב אויף איהם אויסגעשאסען די דריי לעצטע קוילען. איך האב זיך א וואף — געטאן אויף דער טויטער אלטער, איהר אויפגעריסען דאס קלייד און אראפגעריסען דעם פאס מיט'ן געלד. אין דעם מאמענט איז אריין אנ'אומבעקאנטע פרוי... איך האב איהר געזאגט עטליכע ווערטער אויף יודיש... זי איז אריין. איך האב אויסגענוצט די מינוט און אנטלאפען.

אביסעל שפעטער בין איך אריינגעלאפען צום שוסטער. איך האב געוואלט ווישען, צי האט איך טאקע געהאט דעם פאס מיט'ן געלד... מיטוואך אינדערפריה האב איך געקריגען מורא. איך האב געקויפט א ביינעם אנצוג און דאס געלד מיט'ן רעוואלווער אריינגעווארפען אין א ריינשטאק. מיר איז בלויז געבליבען 1000 פראנק.

מען געפינט דאס געלד ביי א יודיש ווייבעל

ארום 3 איז דער קאמיסאר ביאס אנגעקומען אין דער וואוינונג פון דער מאמע פון מערדער. מען האט דארט גארנישט געפונען. דארט האט די פאליציי זיך דערוואוסט, אז אין זעלבען הויף, 74 שאראן, וואוינט א יודיש ווייבעל חוה שטאקפיש, פון לובלין, צו וועלכער עליאש פלעגט אפט קומען. מען האט דארט באלד געמאכט א רעוויזיע. די פאליציי איז געוואר געווארען, וואס א קינד איז כסדר געזעסען אויף א קישען. מען האט אויפגעהויבען דאס קינד און געזוכט אין קישען. באלד האט מען דארט געפונען די גאנצע 40 טויזענד פראנק. חוה שטאקפיש האט ערקלערט, אז עליאש האט איהר געגעבען דאס געלד צו בעהאלטען. פאליציי האט זי גלייך א ארעסטירט. חוה שטאקפיש איז אלט 33 יאהר. זי ווערט בעשולדיגט אין בעטייליגען זיך אין פערברעכען. איהר מאן איז א צושניידער ביי שיך.

די אומגליקליכע מאמע

די מוטער פון יונגען מערדער איז אנ'ארימע אלמנה. שוין 10 יאהר ווי דער מאן איז געשטארבען. זי איז אנ'ערליכע פרוי. שוין יאהרען לאנג קראנק, פלעגט זי לעבען פון דעם, וואס די זיהן האבען פערדינט. זי האט נאך אנ'עלטערען זוהן א העגדלער. דער יונגער מערדער אליין איז גוט בעקאנט אין גאס. אלע האבען געוואוסט, אז ער איז אנ'עפילעפטיקער, אבער קיינמאל איז קיינעם נישט איינגעפאלען, אז ער איז פעהיג אויף אזא שווער פערברעכען.

וואס זאגט דער שעף, ביי וועלכען דער מערדער האט געארבייט?

ה' קאן, דער טריקאטאזשניק, ביי וועלכען עליאש רובאן האט געארבייט, דערצעהלט:

— דאס איז געווען א וואויל יונגעל. איך האב אויך געקענט זיין ברודער, וועלכער האט געארבייט ביי מיר.

מאנטאג איז עליאש צוריקגעקומען ארבייטען, נאך 15 טעג זיין אין שפיטאל.

דינסטאג האט ער זיך אביסעל פערשפעטיגט ביי דער ארבייט. אבער ער איז געווען רוהיג, נישט נערוועז, גארנישט געזען.

מיטוואך איז ער שוין געווארען אביסעל נערוועז.

— מיין מאמע — האט ער געזאגט — וויינט, ווייל צוליב דעם, וואס איך האב בעצאהלט די דירה, מיינט זי, אז איך האב דערהרג'עט און בערויבט די טאקארס.

דעמאלסט האט ה' קאן אנגעהויבען האבען א חשד.

אויף מארגען איז עליאש געקומען אין א ביינעם אנצוג, דער חשד איז געווארען שטארקער.

— וואו האסטו גענומען געלד? —

— איך האב געוואונען אויף די פערד-געיעגען

עהערגעכטען אבענד האט עליאש זיך מודה געווען פאר זיין בעל-הבית. ער האט נאך צוגעגעבען:

— איך וועל דערהרג'ענען אויך דעם שוסטער.

קאן האט עס די נאכט מודיע געווען דער פאליציי.

לאָדז, 24 יאַנואַר 1933

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 24 יאַנואַר 1933

דער פראָנט פון די יודען מיט דער סאַנאַציע

דער פאַריאָהריגער קאַמפּף-לאָזונג פון די ה"ה ריבאַרסקי און באָזשאָטשינסקי מכּוח דעם איינהייטליכן יודיש - סאַנאַטאָרישן בלאָק, וואָס ווערט צעמענטירט אויף אַלע מעגליכע אופנים, אַז דער לאָזונג האָט אויפּסנייע אויפגעלעבט אין דער גאַנצער מאָס. איצט איז שוין פאַר די ענדעקיש-כאַדעקישע פּובליציסטן נישטאָ קיין איין שום צווייפעל אַז די סאַנאַציע און די יודען דאָס איז איינס און דאָס זעלבע. די יודען זענען איינער פון די זיילן פון דער סאַנאַציע, און דערפאַר ערפילט די סאַנאַציע אָהן אויסנאַם אַלע יודישע וואונשע און דעזידעראַטען.

בעווייזען? אָט זענען צוויי נייעסטע בעווייזן. עס ברענגט זיי דער „גלאָס נאַראָדו", וועלכער קומט אויף זייער סמך צו דעם אייזערנעם אויספיהר, אַז דער ענגער צוזאַמענבונד צווישען דער סאַנאַציע און די יודען האָט זיך אַרויסגעוויזען אָהן קיין שום ספק און אַלס רעזולטאַט דערפון פערלאָזען די יודען זייער ביז איצטיגע רעזערווירטע האַלטונג, זיי וואַרפען אוועק די ביישטאַליטעט, וועלכע זיי האָבען ביז איצט בעהאַלטען און זיי טרעטען אַליין בולשער אַרויס אַלס קעמפער פון דער סאַנאַציע.

דער ערשטער בעווייז איז די רעאַקציע פון די יודען אויף דער בעקאַנטער פראַגע פון ווישאָק'ן צו שאַפען אַן אייגענטליכן פּוילישען פראָנט אין מזרח-גאַליציען געגען די אוקראַינער און די יודען. אַז דער געפּלאַנטער פראָנט האָט געזאָלט זיין געווענדעט אויך געגען די יודען — דאָס וועט קיינער נישט קאָנען אָפּלייקענען, ווער עס האָט נאָר געלייענט ווישאָקס אַרטיקעל וועגען דער פראַגע. אויב אַלזאָ ביים רעאַגירען אויף דעם דאָזיגען אַרויסטריט פון ווישאָק'ן, האָבען זיך אין דער יודישער פּרעסע בעוויזען שטימען, וועלכע האָבען זיך געשטעלט אין שוץ פון דער יודישער פּאָזיציע, דאַן פרעגט זיך, צי ליגט אין דעם ניט אַ מאַניפעסטאַציע לטובת דער סאַנאַציע? צי ווערט יעדער אין פּוילען, וואָס פערטיידיגט זיך געגען די שאָוויניסטישע פּרעטענזיעס פון דער ענדעציע און די ענדעציע מענטשען, וואָס זענען מיט דער ענדעציע פערבונדען, דורך דעם אַ שותּף און אַ געשוואָרענער דינער פון דער סאַנאַציע? דער ניכטערנער פּאָליטישער רעאַליזם וואָלט דאַכט זיך געהייסען זוכען דערויף אַ [illegible] ענטפער אידער דער, וועלכער ס'גיט געוועהנליך די פלאַכע פּאַרטייאישע דעמאַגאָגיע פון דער ענדעציע.

דער צווייטער בעווייז פון דעם געמיינזאַמען יודיש-סאַנאַטאָרישן פראָנט דאַרף זיין די פראַגע פון דער אויטאָנאָמיע פאַר די אוניווערזיטעטן, ביי דער דאָזיגער פראַגע האָבען זיך די ענדעקאָ-כאַדעקעס אַנגעכאַפּט אָן דער רעדע פון דעפּ. גרינבוים, וואָס איז געהאַלטען געוואָרען אין סיים, ווי אָן דעם בעסטען ביסען. די דאָזיגע רעדע דאַרף זיין אַ בעווייז, אַז מיר יודען האָבען זיך געשטעלט אין איין רייה מיט דער סאַנאַציע און קעמפען געגען דער אויטאָנאָמיע פון די פּוילישע אוניווערזיטעטן. נאַטירליך איז פאַר די דאָזיגע הערען אַזאַ אינטערפּרעטאַציע פון דעפּ. גרינבוימס רעדע זעהר בעקוועם. דאָך איז אַ פאַקט, אַז דעפּ. גרינבוים האָט אַרויסגעזאָגט עטליכע ביטערע און ווייטאָגדיגע אמתען, וואָס האָבען זיך אַרויסגעריסען פון דער טיפעניש פון דער יודישער עלענט געגען דער מאַלטרעטירונג פון דער יודישער יוגענד, וואָס קומט פאַר סיסטעמאַטיש יעדעס יאָהר. אָבער קיין מעריטאָרישע שטעלונג צו דער פראַגע האָט די יודישע רעפּרעזענטאַנץ נישט אָנגענומען.

מען דאַרף אין דער הינזיכט מיט דער גאַנצער קראַפט אונטערשטרייכען, אַז די פראַגע וועגען דער אויטאָנאָמיע פאַר די הויכשולען קאָן דורך יודען אויף פערשיעדענע אופנים בעטראַכטעט ווערען, אַבהענגיג דערפון, צי דער געגעבענער בירגער איז אַ קאָנסערוואַטיסט, דעמאָקראַט אָדער סאָציאַליסט. אויף וויפיל אָבער דער ענין איז נוגע אונז אַלס יודען, אינטערעסירט אונז בלויז די פראַגע פון זיכערקייט אויף די אוניווערזיטעטן. און אין דער הינזיכט ענדערט נישט דער איצטיגער פּראָיעקט פון דער רעגירונג גאָרנישט אין דעם מצב, וואָס האָט געהערשט פריהער, אין דעם געזעץ פון יאָהר 1920. מיר האָבען שוין אָנגעוויזען, אַז סיי דער איצטיגער פּראָיעקט, סיי דאָס ביזאיצטיגע געזעץ גיבען דעם רעקטאָר אין פאַל פון געפאַהר דאָס רעכט אַרויסצורופען פּאָליציי, און אויך דער פּאָליציי דאָס רעכט לויט איהר אייגענער איניציאַטיוו צו בעטרעטען דעם באָדען פון אוניווערזיטעט מיט דער פּאָליצייליכער באַלד וועגען דעם מיטצוטיילען דעם רעקטאָר. בנוגע דער פראַגע פון נומערוס-קלאָוזוס האָבען מיר אַלזאָ נישט קיין גרונד צו בענקען נאָך דער בעגרענצונג פון דער אוניווערזיטעטס-אויטאָנאָמיע, ווייל די פּראָצענט-נאָרמע ווערט איצט פּראַקטיצירט מיט'ן וויסען און מיט דער הסכמה פון דער רעגירונג, וועלכע ווענדעט אָן ביים בעזעצען פּאָסטענס אין די מלוכה-אַנשטאַלטען לגבי די יודען נישט קיין נומערוס קלויזוס, נאָר אַ נומערוס נוללוס (באַנק פּאָלסקי, באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ, פ. ק. אָ.).

אָט אַזוי זעהט אויס אונזער געמיינזאַמער פראָנט מיט דער סאַנאַציע אין ליכט פון דער „ווירקליכקייט". דער אומשטאַנד, וואָס מיר האַלטען די ענדעציע פאַר דער פּאַרטיי פון פינסטערען שאָוויניזם און עקסטרעמסטער פּאָליטישער רעאַקציע, איז נאָך נישט קיין בעווייז, אַז מיר האַלטען די סאַנאַציע פאַר'ן לעצטען וואָרט פון דעמאָקראַטיע, בעזונדערס אויפ'ן געביט פון דער פראַגע פון נאַציאָנאַליטעטן-פּאָליטיק.

דר. וו. בערקעלהאַמער.

ווער וועמען? דער קאַמף צווישען פויער און טראַקטאָר

צי קאָן מען בויען סאָציאַליזם אויף דער באַזע פון דער קליינער פויערים-ווירטשאַפט?

פיהרער פון דער רעכטער אָפּאָזיציע אין רוסלאַנד שלאָגען זיך „על חטא"

אויף דער נאָך וואָס געשלאָסענער פּלענאַר-זיצונג פון צענטראַל-קאָמיטעט און דער צענטראַל-קאָנטראָל-קאָמיסיע פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, אויף וועלכער עס איז אַרויסגעטראָטען מיט זיין גרויסער רעדע סטאַלין, זענען אויך אַרויסגעטראָטען מיט חרטה-רעדעס די אַזוי גערופענע קאַפּיטולאַנטען, פיהרער פון דער רעכטער אָפּאָזיציע, ריקאָוו, בוכאַרין, און טאָמסקי. אין דער אויסלענדישער פּרעסע געפינען מיר איצט די רעדעס, אין וועלכע די פיהרער פון דער אָפּאָזיציע שלאָגען זיך על חטא פאַר די זינד, וואָס זיי זענען בעגאַנגען געגען דער פּאַרטיי און איהר פּאָליטיק. זעהר אינטערעסאַנט איז די רעדע פון טאָמסקי'ן, דעם פיהרער פון דער פּראָפעסיאָנעלער בעוועגונג אין סאָוויעט-רוסלאַנד. טאָמסקי האָט אין זיין רעדע געזאָגט:

די פעהלער פון דער רעכטער אָפּאָזיציע און פון מיר, אַלס איינעם פון איהרע פיהרער, זענען בעשטאַנען דערין, וואָס איך האָב נישט פערשטאַנען דעם איינפאַכען פאַקט, אַז מען קאָן נישט דורכפיהרען די מעכטיגע ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע, נישט דורכפיהרענדיג קיין גרינדליכע סאָציאַליסטישע ענדערונג אין דער לאַנדווירטשאַפט, און דער בוי פון פינפיאָהר-פּלאַן קאָן נישט געפיהרט ווערען אויף דער באַזע פון דעם אַלטען דאָרף, וואָס בעשטעהט פון אַ ים קליינע און פיצינקע פּראָדוצענטען און וואו עס הערשט נאָך דער קולאַק (דער רייכער פויער). מען קאָן נישט גלייכצייטיג איבערלאָזען די פּאַטריאַרכאַלע בעציהונגען אין דאָרף און בויען די סאָציאַליסטישע געזעלשאַפט אויף דער נייער טעכנישער באַזע. סאָציאַליזם און קליינע ווירטשאַפט זענען צוויי זאַכען, וואָס לאָזען זיך נישט פעראייניגען.

אונזער לאַנד, האָט ווייטער געזאָגט טאָמסקי, איז געוואָרען אַ נייע לאַנד נישט צום דערקענען. דאָס איז נישט דאָס לאַנד, וואָס איז געווען נישט נאָר מיט צעהן יאָהר צוריק, נאָר אַפילו מיט פיר יאָהר צוריק. עס זענען ענטשטאַנען נייע שטעט, פאַבריקען און זאַוואָדען, נייע באַהנען, נייע נישט געזעהענע מאַשינען. און אויך דאָס דאָרף איז געוואָרען אַנדערש. עס האָט זיך געענדערט דאָס סאָציאַלע פּנים פון דאָרף, ווייל די צענטראַל-פיגור פון דער לאַנדווירטשאַפט, דער קליינער באַלעבאָסעל איז אַוועק אויפ'ן צווייטען פּלאַן. אויפ'ן ערשטען פּלאַן איז אַלס לייטענדע קראַפט אַרויסגעטראָטען די סאָציאַליסטישע לאַנדווירטשאַפטליכע פאַבריק. דער קאָלכאָז (קאָלעקטיווע פּויערים-ווירטשאַפט, אַזעלכע ווירטשאַפטען זענען איצט אין רוסלאַנד פערהאַן אַניערך צוויי הונדערט טויזענד).

דער טראַקטאָר (לאַנדווירטשאַפטליכע מאַשין, וואָס פיהרט אויס אַלע שווערע און קאָמפּליצירטע לאַנדווירטשאַפטליכע אַרבייטען, אין רוסלאַנד זענען איצט פערהאַן דריי גראַנדיעזע פאַבריקען פון טראַקטאָרען, אין כאַרקאָוו, סטאַלינגראַד און טשעליאַבינסק, וואָס זייער פּראָדוקציע ביי דעם פולען בעטריב דאַרף אויסמאַכען ביז הונדערט פופציג טויזענט טראַקטאָרען אַ יאָהר) דער טראַקטאָר האָט זיך אַריינגעשניטען אין דער סאַמע טיפקייט פון דאָרף און האָט איבערגעקעהרט אַלע פערהעלטנישען מיט'ן קאָפּ אַראָפּ און דאָס ערשטע, אויף וואָס דער טראַקטאָר האָט זיך אין דאָרף אָנגעשטויסען, איז דער קולאַק. די געשיכטע האָט די פראַגע אויסגעשטעלט אַזוי: אָדער דער קולאַק אָדער דער טראַקטאָר. צוריק צום אַלטען קאָן מען שוין נישט, דער סאָציאַליזם האָט פערנומען אַלע פיהרענדע פּאָזיציעס, די פראַגע וועגען בויען דעם פונדאַמענט פון סאָציאַליזם איז געלעזט. עס איז ענטגילטיג געלעזט די פראַגע „ווער וועמען".

אין דער ווייטערדיגער רעדע האָט טאָמסקי ערקלערט, אַז ביי די איצטיגע בעדינגונגען פון קאַמף, וועלכען עס מוזען פיהרען די סאָוויעטען, ווערט יעדע אָפּאָזיציע געגען דער אָפיציעלער ליניע פון דער פּאַרטיי לייכט פערוואַנדעלט אין אַ קאָנטר-רעוואָלוציע, צו דער אָפּאָזיציע שטעהען גרייט צו געהן אַלע סאָוויעטען-פיינדליכע עלעמענטען און די אָפּאָזיציע אַליין, נישט וועלענדיג דאָס, ווערט פערוואַנדעלט אין אידעאָלאָג און לייטער פון דער קאָנטר-רעוואָלוציע.

איך אַליין, האָט טאָמסקי ערקלערט, בין נישט איינמאָל און אין דער צייט פון מיין אָפּאָזיציאָנעלער טעטיגקייט אַרויסגעטראָטען מיט קריטיק פון דעם פּאַרטיי-רעזשים, מיט אָנפאַלען אויפ'ן פיהרער פון דער פּאַרטיי, אויף סטאַלינען. איצט האַלט איך פאַר מיין פליכט צו ערקלערען פאַר דער גאַנצער פּאַרטיי, אַז אין די קאָלאָסאַלע נצחונות, וואָס די פּאַרטיי און דער אַרבייטער-קלאַס האָט אָנגעהאַלטען ביים אויספיהרען דעם פינפיאָהר-פּלאַן אין פיר יאָהר, געהערט די אויסגעצייכענטע און ערענפולע ראָלע סטאַלינען... איך בין בעגאַנגען די שווערסטע פעהלער געגען דער פּאַרטיי, און איך בין זיך אָנזען און עהרליך מודה דערין.

די טאָכטער פון רוסישען גענעראַל

וואָס האָט געקעמפט אין די רייהען פון די פּוילישע פּאָווסטאַנצעס

אינטערעסאַנטע פרויען-געשטאַלט פון יאַנואַר-אויפשטאַנד 1863

די טעג איז געוואָרען 70 יאָהר זייט'ן אויסברוך פון פּוילישען אויפשטאַנד אין יאָהר 1863. צווישען די פיל העלדען און געשטאַלטען, וואָס ווערען דערמאָנט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם יאָהר-טאָג, געפינט זיך אַן העכסט אינטערעסאַנטע פיגור. דאָס איז העניריקאַ אַננאַ פּוסטאָוואָיטאָוונאַ, די טאָכטער פון אַ רוסישען גענעראַל, וועלכע האָט גענומען אַ טעטיגען אַנטייל אין דעם אויפשטאַנד אַלס זעלנער, אַלס אַדיוטאַנט ביי איינעם פון די דיקטאַטאָרען פון אויפשטאַנד, גען. לאַנגעוויטש.

העניריקאַ פּוסטאָוואָיט איז געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1838, ד. ה. אַז צו דער צייט פון אויפשטאַנד איז זי אַלט געווען 25 יאָהר. פון איהר מוטער, געבוירענע גרעפין קאָסאַקאָווסקאַ האָט זי בעקומען בירושה די שעהנקייט, דעם פרייהייט-צוליבער און די פּוילישע טראַדיציע. פון איהר פאָטער דעם רוסישען גענעראַל פּוסטאָוואָיט, האָט זי איינגענומען די דרייסטקייט, מוטיגקייט און שטורמישען טעמפּעראַמענט.

באַלד ענדיגען דעם פרויען-אינסטיטוט אין פּולאַווע איז די יונגע און שעהנע פאַננע געקומען צוריק אַהיים צו איהרע עלטערען אין זשיטאָמיר. דאָ איז זי איינגעצויגען געוואָרען דער צענטער פון געזעלשאַפטליכען, דער אַגענט פון דער מעדיצינישער יוגענד. אַ בילדשעהנע — האָט זי אויסגעצייכענט געזונגען און געשפּילט אויף פּיאַנאָ. אין איהר האָט זיך שטאַרק פערליבט אַ רוסישער אָפיציר, אַ בעקאַנטער פּאָליאַקען-שונא און האָט געבעטען איהר האַנד. אָבער דאָס יונגע מיידעל האָט איהם אָפּגעזאָגט.

אין יאָהר 1861 איז העניריקאַ אוועקגעפאָהרען קיין לובלין צו איהר טאַנטע, דער גרעפין קאָסאַקאָווסקאַ. פון דעמאָלט אָן האָבען זיך וועגען דער טאָכטער פון רוסישען גענעראַל גענומען אַרומגעהן אַלערליי קלאַנגען. מ'האָט איהר געזעהן אין צוגען, פּראָצעסיעס און מאַניפעסטאַציעס, ווי זי האָט געזונגען פּוילישע פּאַטריאָטישע לידער און געוואָרפען בלומען אויף די קברים פון די פּוילישע נאַציאָנאַלע העלדען. מ'האָט דאָס מיידעל געזוכט וואַרענען, אָבער זי האָט אויף קיין זאַך נישט געלעגט קיין אַכט. אַזוי האָט עס געדויערט ביז אויגוסט, ווען די מאַכט האָט בעשלאָסען צו אַרעסטירען די שעהנע טאָכטער פון רוסישען גענעראַל. עס זענען געקומען צו איהר זשאַנדאַרמען, אַריינגעזעצט זי אין אַ קיביטקע און אוועקגעפיהרט אין אַ מאָנאַסטיר אין טיף רוסלאַנד. אָבער אויפ'ן וועג, אין קאָוועל, איז העניריקאַ שווער קראַנק געוואָרען אויף לונגען-אַנצינדונג. דערווייל האָט זיך די פאַמיליע פון דעם מיידעל גענומען בעמיהען אין פּעטערבורג מען זאָל איהר שענקען די שטראָף. די בעמיהונגען זענען געקרוינט געוואָרען מיט ערפאָלג און זי איז געקומען אַהיים אין זשיטאָמיר. אָבער דאָ האָט זיך אָנגעהויבען דאָס זעלבע: דעם גענעראַלס טאָכטער האָט ווידער גענומען אַקטיוו זיך בעטייליגען אין דער פּוילישער אונטער-ערדישער פּאַטריאָטישער אַרבייט. ווידער האָבען זיך אָנגעהויבען די דראָהונגען און וואַרנונגען, עס איז געבליבען בלויז איין אויסוועג — צו ענטלויפען קיין אויסלאַנד.

ווען עס איז אויסגעבראָכען דער אויפשטאַנד, איז העניריקאַ ווידער אַרויסגעשוואומען אויף דער אויבערפלאַך. איהר נאָמען ווערט פּאָפּולער צווישען די פּאָליטישע טוער, צווישען די אויפשטענדיגע. זי שטעלט זיך אין די רייהען פון די אויפשטענדיגע איבערגעטאָן אין מענערישע קליידער, אַלס אַדיוטאַנט פון גענעראַל לאַנגעוויטש. אַלע בעוואונדערען איהר אונערשראָקענקייט, מוט און אויסגעהאַלטענקייט, זי פערלירט זיך נישט אַפילו אין די סאַמע שווערסטע מאָמענטען.

די לאַגע פון אויפשטאַנד ווערט האָפנונגסלאָז, דער דיקטאַטאָר לאַנגעוויטש מיט זיין שטאַב מוזען אין געהיים אַוועק קיין קראָקא. ער געהט איבער די גרעניץ מיט זיין אַדיוטאַנט אונטער'ן נאָמען וואַליגאָרסקי און זיין זוהן. אָבער מען דערקאָנט זיי און זיי ווערען אַרעסטירט דורך דער עסטרייכישער מאַכט, אין טאַרנאָוו ווערט געמאַכט אַ פּראָבע צו אַנטלויפען, אָבער דאָס געלינגט נישט.

אין טורמע אין קראָקא דערוועקט די יונגע שעהנע פרוי די אַלגעמיינע אַכטונג און מיטגעפיהל. זי בעקלאָגט זיך נישט, זי בעט נישט קיין רחמנות, געקליידעט נאָך אַלס אַ מיליטערמאַן, זיצט זי גאַנצע טעג ביים פענסטער פון דער קאַמער און רויכערט איין פּאַפּיראָס נאָכ'ן אַנדערען. עס ווערט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל: לאַנגעוויטש ווערט פערשיקט קיין טירבאָוויץ אין טשעכיען, העניריקאַ ווערט בעפרייט, אָבער זי מוז געבען דאָס וואָרט, אַז זי וועט זיך נישט מישען אין אויפשטאַנד.

אין יאָהר 1865 פאָהרט העניריקאַ קיין פּאַריז. זי פערדינט דאָ אויף לעבען פון אויסאַרבייטען קינסטליכע בלומען. בעת דעם פראַנצויזיש-פּרייסישען קריג איז זי טעטיג אַלס באַרמהערציגע שוועסטער. נאָכ'ן קריג האָט זי חתונה פאַר'ן דאָקטאָר לעוועננאַרס, מיט וועלכען זי האָט געהאַט פיר קינדער.

געשטאָרבען איז העניריקאַ אין יאָהר 1881 אין פּאַריז.

לויד דזשאָרדזש האַלט, ס'וועט נישט זיין קיין נייע מלחמה

לאָנדאָן (ספּ) לויד דזשאָרזש, וועלכער איז איינער פון די גרעסטע מלוכה-לייט, נישט נאָר אין ענגלאַנד, נאָר אין דער גאַנצער וועלט, און האָט געשפּילט די גרעסטע ראָלע בעת דעם גרויסען וועלט-קריג און אויף דער ווערסאַילער שלום-קאָנפערענץ, פייערט איצט זיין 70-סטען געבורטס-טאָג.

די יודען האָבען אויך אין לויד דזשאָרזש איינעם פון זייערע גרעסטע פריינד. ער איז געווען פּרעמיער, ווען די בריטישע רעגירונג האָט געגעבען די יודען די באַלפור-דעקלאַראַציע. לויד דזשאָרזש האָט אויך גענומען אין איהר אַן אַנטייל כמעט פּונקט ווי באַלפור זעלבסט.

לויד דזשאָרזש האָט אויך געזאָגט דאָס קלאַסישע וואָרט, אַז די אַנטיסעמיטען זינגען זונטאָג יודישע קאַפּיטלען תהלים און דורך דער וואָך מאַכען זיי פּאָגראָמען אויף יודען.

ער האָט אויך אויף אַן ענטשלאָסענעם אופן פערטיידיגט די רעכט פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים, בעת דעם קריזיס וואָס לאָרד פּאַספילדס ווייסבוך האָט געשאַפען.

מיט דער געלעגענהייט, וואָס לויד דזשאָרזש פייערט איצט זיין 70-טען געבורטסטאָג האָט איהם אַ פאַרשטעהער פון דער ליבעראַלער „ניוס קראָניקעל" געפרעגט: וואָס עס איז דער וויכטיגסטער פּונקט פון זיין קאַריערע אַלס שטאַאַטס-מאַן?

לויד דזשאָרזש איז איבעראַשט געוואָרען פון דער פראַגע. ער האָט געענטפערט, אַז „איינער וואָס האָט ליב אַ גרויסע אַרבייט און טוט איהר, דענקט קיינמאָל נישט צו זיין ליבען ווי צו אַ קאַריערע".

ער האָט ווייטער ערקלערט, דאָס ער גלויבט אַז ער האָט נאָך אַ גרויסע שליחות צו ערפילען, און ער ווייסט נישט פון וואַנען און ווען דאָס וועט קומען.

מען האָט איהם ווייטער געפרעגט וואָס ער דענקט, אַז עס וועט געשעהן אין די נעכסטע 10 יאָהר?

לויד דזשאָרזש האָט געענטפערט, אַז דאָס איז גאָר אַ שווערע פראַגע. ער האַלט, אַז איצט איז נישט בלויז אַ האַנדעלס-קריזיס, נאָר ס'קומען פאַר גרינדליכע ענדערונגען.

נאָך זיין מיינונג זענען בלויז דאָ 2 מענשען, וועלכע האָבען אַ ריכטיגע פערשטענדניש וועגען דעם וואָס קומט איצט פאַר אין דער וועלט. זיי זענען: מוסאָליני און סטאַלין. ס'איז אַן אומגליק וואָס זיי ביידע דאַרפען בעהאַנדלען די גרויסע פּראָבלעמען מיט נישט גענוגענדע מיטלען. אין די לענדער וואו עס זענען דאָ די מיטלען, זענען ביי דער מאַכט מענשען, וועלכע האָבען נישט קיין קאָנסטרוקטיווע פעהיגקייטען.

אַ ווייטערע פראַגע איז געווען: צי ס'וועט זיין אַ נייע גרויסע מלחמה?

— ניין! — ענטפערט לויד דזשאָרזש — אָבער אויך אין 1914 האָב איך נישט ערוואַרטעט קיין מלחמה.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8-2 און פון 5-9 אָוונט.
בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

ווי אזוי קערענסקי איז אנטלאפען פון פעטראגראד

אלע מיטגלידער פון קערענסקי'ס פראוויזארישער רעגירונג ווערען ארויסגעפיהרט אין דער פעסטונג. — קערענסקי אנטלויפט אין אן'אמעריקאנער אויטאמאביל

(בילדער און סצענעס פון דער רוסישער רעוואלוציע)

לויטן טראצקי דערציילט ווייטער אין זיין בוך: די הויפטשטאט — פעטראגראד — איז שוין געווען אין די הענט פון דעם באלשעוויסטישען קאמיטעט. אבער דער ווינטער־פאלאץ, וואו עס איז געזעסען די רעגירונג, איז נאך נישט געווען איינגענומען, ווען דער פארזיצער פון דעם פעטראגראדער סאוויעט (טראצקי) האט געמאלדען אז די „פראוויזארישע רעגירונג עקזיסטירט נישט מעהר" איז דאס געווען נאך פריהצייטיג. נאך מעהר פריהצייטיג איז געווען זיין דערקלערונג, אז דאס איינבעהמען דעם ווינטער־פאלאץ איז א פראגע בלויז פון מינוטען.

דער אמת איז, אז דעמאלט האט נאך קערענסקיס רעגירונג עקזיסטירט, און זי איז אפילו געווען גאנץ: אפטימיסטיש.

קערענסקי האט געגלויבט ווייסען אז דער אויפשטאנד פון די באלשעוויקעס וועט גאר שנעל דערשטיקט ווערען, דערביי האט ער אויך געגלויבט ווייסען, אז פון איצט אן וועט ער זיך מעהר מיט די באלשעוויקעס נישט צערעמאניען, נאר זיי בעהאנדלען מיט אן'אייזערנער האנד, בעזונדערס האט ער געגלויבט וויסען, אז ער איז פון זיין זייט א פעהלער, וואס ער האט נאך ביז איצט נישט געלאזט ארעסטירען דעם פארזיצער פון דעם סאוויעט.

אויף וואס האט קערענסקי געהאפט?

אויף דעם מיליטער פון פראנט.

ער האט טעלעפאנירט צו גענעראל דוכאנין, הויפט־קאמאנדיר פון דער ארמיי ביים פראנט, און יענער האט איהם פערזיכערט אז ער האט גענוג מיליטער צו שיקען קיין פעטראגראד אויף צו בעשיצען די רעגירונג.

אבער דאס מיליטער איז נישט געקומען — נישט פון מאהילעוו, וואו עס איז געווען דער גענעראל־שטאב און נישט פון פסקאוו, וואו א טייל פון דער ארמיי איז געשטאנען.

קערענסקי האט זיך ארויסגענומען פון דער הויפטשטאט אין אן'אויטאמאביל פון דער אמעריקא נער אמבאסאדע אונטער דעם שוץ פון אן'אמעריקא נער פעהנדעל.

אין ווינטער־פאלאץ זענען געבליבען די איבעריגע מיניסטארען פון דער פראוויזארישער רעגירונג, זיי האבען אונטער דעם פארזיץ פון דעם מיניסטער קאנאוואלאוו געזוכט צו ארגאניזירען די פערטיידיגונג פון דעם ווינטער־פאלאץ.

פאר זייער דערוויליגער פערטיידיגונג האבען די מיניסטארען מאביליזירט די יונקערס — די שילער פון די אפיצערען־שולע. צוהילף איז אויך געקומען א ספעציעלער באטאליאן פון פרויען, געמת'ע סאלדאטען — זעלנער פון דעם פעטראגראדער גארניזאן זענען געקומען גאר ווינציג צו הילף דער דעמאקראטיע. צווישען די יונקערס זענען געווען א היבש ביסעל יודישע יונגעלייט — זיהן פון דער יודישער ליבעראלער בורזשואזיע, וואס האבען צום ערשטען מאל בעקומען די געלעגענהייט אריינצוטרעטען אין די אפיצער־שולען, און האבען זיך מיט דער געלעגענהייט בענוצט מיט בעזונדערען ברען, ווען די בערדיגע אראלטער זעלנער האבען געקוקט אויף די בעוואפענטע פרויען און אויך אויף די יודישע יונקערס, האבען זיי זיך געזאגט: „איהר זעהט ווער עס איז מיט דער רעגירונג — נאר ווייבער און יודען.

דער פאלאץ האט זיך נישט אונטערגעגעבען. מען האט איהם גענומען מיט שטורעם — אבער עס איז פארגעקומען אין אזא אויגענבליק ווען די ווידערשטאנדס־קראפט פון דעם שונא איז שוין כמעט איינגאנצען אויסגעשעפט געווען.

פאר דער טיר שטעהט א וואך פון יונקער'ס — די לעצטע פאזיציע פון ווידערשטאנד. דער עלטסטער פון דער וואך פרעגט אן ביי די מיניסטארען בעפעהלען: זיי זיך אנטקעגענצושטעלען ביז צום סוף? — ניין! ניין! די מיניסטארען בעפעהלען דאס נישט. דער פאלאץ איז שוין סיי־ווי בעזעצט. מען דארף נישט קיין בלוט, מען מוז אויסמיידען געוואלט. די מיניסטארען ווילען זיך אונטערגעבען מיט ווירדע און זעצען זיך ארום דעם טיש, עס זאל אויסזעהען ווי א זיצונג.

די יונקערס פאר דער לעצט־בעוואכטער טיר ווערען ענטוואפענט. די זיגער שטורעמען אריין אין דעם צימער פון די מיניסטארען, אנטאנאוו לאזט וויסען:

„אין נאמען פון דעם מיליטערישען רעוואלוציאנערען קאמיטעט דערקלער איך די מיטגלידער פון דער פראוויזארישער רעגירונג פאר א ארעסטירט".

דער זייגער וויזט צוויי און צעהן מינוט פון דער נאכט אויף דעם 26־טען אקטאבער. דער מיניסטער קאנאוואלאוו ענטפערט: „די מיטגלידער פון דער פראוויזארישער רעגירונג בויגען זיך צו דער געוואלט און גיבען זיך אונטער, כדי צו פערמיידען בלוטפערגיסונג".

אנטאנאוו שטעלט צונויף א וואך פון פינף און־צוואנציג בעוואפענטע צו היטען די מיניסטארען. די ארעסטירטע ווערען נאך דער צוזאמענשטעלונג פון דעם פראטאקאל ארויסגעפיהרט אויף דעם פלאץ פאר דעם פאלאץ.

די מיניסטארען פון דער פראוויזארישער רעגירונג ווערען אריבערגעפיהרט אין דער פעטראפאוולאווסקער פעסטונג.

די געבוידע וואו די דומע איז געזעסען — אויף דעם ניעווסקער פראספעקט — האט געקאכט ווי א קעסעל. פארטייען, פראקציעס, אונטער־פראקציעס, גרופען, שטיקלעך פון גרופע און סתם איינצעלנע פערזענליכקייטען האבען זיך דארט אהן אויפהער געאמפערט, דורכ'ן טעלעפאן האט מען דארט כסדר געלאזט וויסען די שמאכטענדיגע מיניסטארען אין דעם ווינטער־פאלאץ אז דער אויפשטאנד מוז דערשטיקט ווערען אונטער דעם דרוק פון דעם אלגעמיינעם פאלקס־צארן.

ענדליך איז אונטער שטורמישע אפלאדיסמענטען אויסגעוואקסען א פראקטישער פלאן: די דומע זאל אין איהר פולען בעשטאנד אוועקמארשירען צו דעם ווינטער־פאלאץ, כדי צוזאמען אונטערצוגעהען מיט דער רעגירונג — אויב דאס מוז געשעהן. סאציאליסטען־רעוואלוציאנערען, מענשעוויקעס און אנדערע דעמאקראטען זענען אלע ארומגעכאפט מיט דער גרייטקייט צו ראטעווען די מיניסטארען אדער צוזאמען מיט זיי צו שטארבען. די קאדעטען, וואס זענען, בכלל גערעדט, נישט שטארק געבייגט געווען צו געפעהרליכע אונטערנעהמונגען, ווילען דעסמאל צוזאמען מיט די אנדערע פארלירען זייער לעבען. צופעליגע פראווינציעלע דעלעגאטען, דומע־זשורנאליסטען און אנדערע איינצעלנע פערזאנען בעטען די ערלויבעניש צו טיילען דעם שיקזאל פון דער דומע. די ערלויבעניש ווערט געגעבען.

עס ווערט בעשלאסען צו נעהמען א נאמענטליכע אפשטימונג פון אלע אנוועזענדע, צוויי־און־זעכציג מיטגלידער פון דער שטאט־דומע לאזען וויסען, אז זיי געהען פאקטיש שטארבען אונטער די רואינען פון דעם ווינטער־פאלאץ.

ווען די דומע האט שוין געהאלטען ביים באטרעטען איהר לעצטען וועג, איז געקומען א טעלעפאן אז דער גאנצער עקזעקוטיוו־קאמיטעט פון די פויערים־דעפוטאטען געהט צו דער דומע און איז גרייט זיך צו פעראייניגען מיט איהר. ענדליך לאזט מען זיך טאקע מיט אן'אמת מארשירען. אן דער שפיץ געהט פארויס בירגערמייסטער שריידער און מיניסטער פראקאפאוויטש, וואס האט נישט געקאנט זיין אין דעם ווינטער־פאלאץ, צווישען די בעטייליגטע האט דזשאן ריעד געזעהן דעם סאציאליסט־רעוואלוציאנער אויקסענטיעוו, פארזיצער פון דער פויערים־עקזעקוטיווע, און די מענשעוויסטישע פיהרער, כינטשוק און אבראמאוויטש — דער ערשטער, וואס האט געגאלטען פאר א רעכטען, דער צווייטער פאר א ליבקען. (כינטשוק איז איצט סאוויעטישער אמבאסאדאר אין דייטשלאנד).

ביים יעקאטערינינסקי קאנאל שפרייט זיך אויס איבער'ן ניעווסקי פראספעקט א קייט בעוואפנטע מאטראסען, וואס פערשפארען דעם יוער דער דעמאקראטישער פראצעסיע. די מאטראזען זאגען צו זיי, זיי זאלען זיך געה נאהיים; אז נישט, וועלען זיי די מאטראזען, בענוצען געוואלד. איינער פון דער פראצעסיע מאכט דעם פארשלאג גלייך דא אויפ'ן ארט און שטעל אומצוקומען: אבער מיניסטער פראקאפאוויטש פערלירט דא זיין ליידענשאפט צום טויט. ער ווענדט זיך מיט א רעדע צו די קאלעגען, נישט צו שטעלען צו נסיון די פערפיהרטע מאטראזען, נאר צוריקגעהען צו דער דומע, כדי ארומצוטראכטען די בעסטע מיטלען ,ווי אזוי צו ראטעווען דאס לאנד און די רעוואלוציע.

די דעמאקראטיע האט זיך שוויגענדיג צוריק געקעהרט אין דער דומע.

אין טאג פון 25־טען אקטאבער איז אויפגעגאנגען א נייע ארדנונג אין רוסלאנד.

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערושער 26
היינט און פאלג. טעג!
דער שענסטער פילם־שלאגער
פון איצטיגען סעזאן א. נ.
דעמאז פון ליבע
(ATLANTYDA)
אין די הויפטראלען:
Brygida Helm i Jean Angelo
אויסער'ן פראגראם: קלאנג־צוגאבע
קירצליך: פריילינבער פארוששניס
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג
שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

גייעג אויף טיגערס אין די אינדישע דזשונגלען

צוריק אויפ'ן גלייכען וועג

(דערצעהלונג) פון פ. וואלאפסקי

אריינגעקומען אין דער אונטערוועלט איז יאקוב נישט צוליב לייכט. עטליכע יאהר כסדר האט ער זיך בעדארפט אפגעבען מיט קליינע נישטיגע פערברעכענס. ער האט בעדארפט א היבש ביסעל פון זיין צייט פערברענגען אין בילינע זינדיגע קאבארעטען, ביז ער איז מעהר־ווייניגער בעקאנט געווארען צו די פיהרער פון דער אונטערוועלט, און איז אריין אין דער פערברעכערישער פראפעסיע, זיך ספעציאליזירענדיג אלס נאכט גנב און איינברעכער פון הייזער און געשעפטען.

פאר א שטיק צייט האט איהם געגאלטען צו אויסדרעהען זיך פון דער פאליציי, און זיינע פריינד האבען איהם דערפאר געהאלטען פאר א וויכטיגע פערזענליכקייט און עקספערט אין דער פראפעסיע. איינציגע דאמען פון דער אונטערוועלט זענען דערפאר געווען און איהם פערקיבט און האבען איהם געהאלפען צו פערקויפען די סחורה, וועלכע ער פלעגט גנב'ענען.

נאר איינמאל האט מיט יאקוב'ן פאסירט דאס וואס ער האט נישט ערווארט. בעת ער האט געהאלטען אין מאכען א גנבה אין א גרויס געשעפט איז ער ארעסטירט געווארען.

אין געריכט האט יאקוב געמאכט א שלעכטען איינדרוק אויפ'ן ריכטער סיי מיט זיין האלטען זיך און סיי מיט זיין רעדען. ער האט זיך געהאלטען זעהר חוצפה'דיג און געוואגט צו בעליידיגען דעם פאליציאנט וואס האט איהם ארעסטירט, און גערעדט האט ער מיט אזא שפראך וואס עס ווערט גענוצט נאר אין דער אונטערוועלט. אזוי, אז ס'האט געפיהרט צו דעם דאס ריכטער זאל זיך בייז אפרופען.

— איך זעה, אז איהר זענט א פראפעסיאנעלער פערברעכער און א געפאהר פאר דער געזעלשאפט. איך פערשיק אייך אויף א טערמין פון 5 יאהר.

זיצענדיג אין זיין צעל, טאג איין טאג אויס, האט ער זיך פיל אפגעגעבען מיט טראכטען. ער האט פיל געטראכט פון זיינע יונגע יאהרען בעת ער איז געווען א יונגעל, און געלערענט אין חדר, און געגאסען די ליבשאפט פון זיינע עלטערען, פון זיין געטרייער און ליבער מוטער, און פון זיין שטרענגען אבער פריינען פאטער. אה, ווען זיינע עלטערען וואלטען וויסען וואו ער געפינט זיך איצט!

„איך אליין בין שולדיג אין דעם!" — האט ער בעשלאסען ביי זיך. מיט פערטראכטונג האט ער אנגעהויבען זיך בעציהען צו אלע זיינע פריינד און פריינדינעס פון דער אונטערוועלט, און ווען מאנכע פון זיי זענען געקומען איהם בעזוכען, האט ער זיי נישט געוואלט זעהן.

יאקוב איז ארויס אויף דער פרייהייט מיט אן'עהרליכען און פעסטען בעשלוס צו אנ־פאנגען א נייעם אנשטענדיגען לעבען און געהן נאר אויפ'ן גלייכען וועג.

אבער נישט אזוי לייכט האט זיך איהם דאס איינגעגעבען.

יאקוב האט נישט געהאט קיין פריינד און בעקאנטע צווישען דער עהרליכער געזעלשאפט. די געוועהנליכע מענשען, וועלכע ס'האבען איהם געקאנט, האבען זיך צו איהם בעצויגען ווי צו א פערברעכער, און וועמענס ד' אמות פאסט נישט צו שטעהן, די מענשען פון דער אונטערוועלט האבען איהם גראד געוואלט מקרב זיין, ארויסהעלפען איהם אין דער ערשטער צייט, אבער ער האט זיי געוואלט אויסמיידען.

איז יאקוב דעריבער ארומגעגאנגען אנ'עלענדער, און איינזאמער איבער די גאסען און געזוכט, געזוכט ארבייט, געזוכט פריינד, געזוכט א מעגליכקייט צו פערדינען, אבער עס איז געווען אומזיסט.

דער הונגער האט איהם געפלאגט און אמאל פלעגט ער אויך אויסשטרעקען א האנד צו פערבייגעהער אין גאס, און בעטען א נדבה.

דאס איז נאך אלץ געווען צו דערליידען, אבער אט איז אנגעקומען דער ווינטער און ער האט אויך אנגעהויבען ליידען פון קעלט און דער רעזולטאט איז געווען, אז ער האט זיך איינמאל שטארק צוגעקיהלט און מען האט איהם אוועקגעפיהרט אין שפיטאל.

אין שפיטאל האט ער צו ערשטוינונג זיך בעגעגענט מיט א פרוי וואס איז געווען זיינ א געוועזענע פריינדינע פון דער אונטערוועלט. איצט איז זי א „שוועסטער".

— ווי קומסט דו אהער, בעטטי, — האט ער געפרעגט. זי האט איהם דערצעהלט, ווי אזוי זי האט זיך ארויסגעריסען, ווי מיט גוואלד, פון דער אונטערוועלט און בעשלאסען צו פיהרען אן'אנשטענדיגען לעבען וואס זאל זיין נוצליך פאר דער געזעלשאפט.

— און איהר, יאקוב, איהר זענט נאך אלץ א גנב? — האט זי איהם געפרעגט.

— פארוואס דענקט איהר אזוי פון מיר, בעטטי? — האט ער געפרעגט.

— איך זעה נאך אייערע קליידער, איהר זעהט דאך אויס ווי א שלעפער — האט זי געזאגט מיט א זיפץ.

יאקוב האט זיך צוויינט. ער האט איהר דערצעהלט וועגען די ליידען וואס ער האט דורכגעמאכט אין די לעצטע יאהרען. וועגען די שוועריגקייטען פאר איהם צו איינארדנען זיך אין דער עהרליכער געזעלשאפט.

— יאקוב, איך וועל אייך העלפען. איך וועל טון פאר אייך אלץ וואס איז מעגליך! — האט זי אויסגערופען.

און בעטטי האט איהם געהאלפען. זי האט גע'פועל'ט ביי איהרען א פעטער, אז ער זאל איהם אריינצונעהמען אין זיין פאבריק.

יאקוב האט זיך אריינגעווארפען אין דער ארבייט מיט א מורא'דיגען ברען. מיט זיין טרייהשאפט און איבערגעגעבענהייט, האט ער געוואונען דעם צוטרוי פון בעל־הבית און אין א יאהר ארום האט ער מיט בעטטי'ן חתונה געהאט.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

דער נייער האנדווערקער-ראט

אין האנדווערקער וועלט קומט לעצטעס עפּעס פאר: אויף דער פּאָלודניאָווא 4 איז געשאַפן געוואָרען אַ ראַט, וועלכער בעשטעהט פון אַ ריי קאָאָפּעראַציעס און שוין פון דער ערשטער מינוט האָט ער געוואונען די פּאָפּולאַריטעט פון די ברייטע האַנדווערקער-מאַסען. די דאָזיגע פּאָפּולאַריטעט איז דער בעסטער בעווייז אַז אַזאַ ראַט איז געווען אַ נויטווענדיגקייט און ער האָט געמוזט געשאַפן ווערען.

שוין די ערשטע זיצונג פון ראַט האָט זיך פאַרנומען מיט צוויי וויכטיגע פראַגען, וועלכע קענען שפּילען אַ גרויסע ראָלע אין דער יודישער האַנדווערקער וועלט: מיט דער לוסטראַציע פון די אויבעלעגאַלע וואַרשטאַטען און מיט דעם פּראָיעקט פון דער באַוועלינאַציע פון אינדוסטריע-געזעץ. די לוסטראַציע איז אַ ענין וועלכער קען נישט ערלעדיגט ווערען אין די ד' אמות פון אַ צעך. מיר האָבען אויך געזעהן אַז יעדער צעך האָט געהאַט אַ אַנדערע מיינונג דעריבער און סוף כל סוף זענען די בעשלוסען געווען כאַאָטישע. די ראַטמענער אין דער האַנדווערקער קאַמער האָבען דעריבער אויך נישט געהאַט קיין אויסגעאַרבייטע מיינונג און דאָס איז שוין נישט דערלאָזבאַר, אַז אַ דעציזיע אין אַזאַ ענין געהערט נאָר צו אַ קאָפּ-פערשאָפט ווי אַ ראַט אין פאָלשטענדיג פערשטענדליך, ווייל נאָר אַ כעמער-פערטרעטערשאַפט פון אַלע צעכען איז אימשטאַנד צו דעצידירען אין אַזאַ וויכטיגען ענין, עס איז גאָר צו בעדויערען, וואָס אַזאַ פראַגע איז אָבגעלייגט געוואָרען אויף אַ צווייטע זיצונג און וועט דער וויכטיגער ענין וועגען ערלעדיגט געוואָרען אין דערוועלבער צייט.

די צווייטע פראַגע, דאָס אויסאַרבייטען פון אַ פּראָיעקט פון דער באַוועליזאַציע פון אינדוסטריע-געזעץ אין אַ יודישער בעלייכטונג איז אויך וועגען בעטראַכט צו ווערען דורכ'ן ראַט. עס איז זעלבסטפערשטענדליך אוממעגליך אויף אַ פּלענאַר זיצונג אין וועלכער עס בעטייליגען זיך אַן ערך 100 פּערזאָן זאָל אויסגעאַרבייט ווערען דער אינהאַלט פון אַ געזעץ-פּראָיעקט, דאָ האָט דעריבער דער ראַט געהאַנדעלט אין הסכם מיט די פּאַרלאַמענטאַרישע טראַדיציעס איבערגעבענדיג דער יורידישער אָבטיילונג פון פערבאַנד, צוזאַמען מיט אַ צוגעטיילטער קאָמיסיע די אַרבייט, וועלכע זאָל דערנאָך פאַרגעשטעלט ווערען אַלס פּערטיגעס דעם פּלענום צו בעשטעטיגען.

די טעטיגקייט פון ראַט האָט באַלד אָנגענומען אַ ערנסטען כאַראַקטער און דאָס איז צו פערדאַנקען די פאַרשטעהער פון די צעכען און קאָאָפּעראַציעס, וועלכע האָבען זיך בעצויגען מיט'ן גרעסטען איבער צו דער אַרבייט פון רעאָרגאַניזירען דעם ראַט.

אָט דאָס מוז שטאַרק אויסגענוצט ווערען דורכ'ן ראַט-פּרעזידיום און ברענגען דערצו אַז דער ראַט זאָל ווערען דער אויטאָריטעטער אָרגאַן פון יודישען האַנדווערק. היינט איז אין האַנדווערקער-פערבאַנד פּאָלודניאָווא 4 געשאַפען געוואָרען אַ ראַט, זיין לעבען איז אָבער שטענדיג געווען אַ קורצער און דאָס צוליב צוויי מאָטיווען: די קאָמפּעטענצען פון די פערשידענע אינסטיטוציעס אין פערבאַנד אַליין, ווי פון דער פערוואַלטונג און פון ראַט, זענען נישט געווען אָבגעגרענעצט, און אין קעגנערשאַפט האָט זיך שטענדיג אַרויסגערופען דעריבער פאַר אומנויטיג. צוליב דעם וואָס די פערוואַלטונג האָט ווי געוועהנליך שטענדיג אַרויסגערופען אַ אינטענסיווע טעטיגקייט און די פערוואַלטונג געבליבען און דער ראַט איז איינגעשלאָפען. דער צווייטער גרונד איז דער אַז אין ראַט און אין דער פערוואַלטונג זענען שטענדיג געווען דיעזעלבע מענשען און יעדער מיטגליד האָט גוט געמוזט האַלטען קאָפּ צי ער זיצט אויף אַ פערוואַלטונגס זיצונג אָדער אויף אַ ראַט-זיצונג.

אין דער מעריצין גילט אַ כלל אַז 50 פּראָצענט פון דער קרענק ווערט אַנערקענט אַלס געהיילט אויב די דיאַגנאָזע איז געשטעלט, ד. ה. אויב מען שטעלט פעסט אויף וואָס פאַר אַ קרענק דער קראַנקער ליידט. עס איז אויך פערשטענדליך: עס איז דאָך לייכטער צו געפינען אַ רפואה אויף אַ פעסטגעשטעלטע קרענק, ווי צו זוכען ערשט די קרענק אַליין. מיר קענען אויך אין אונזער פאַל צופרידען זיין דערמיט וואָס די דיאַגנאָזע האָבען מיר געשטעלט און זאָלען מיר דעריבער זוכען די רפואה.

נישט דאָ איז דאָס אָרט זיך געבען אָבצושטעלען האַנדווערקערטום אין לאָדז, שוין נישט איינמאָל לען אויף די אויפגאַבען, וועלכע דער ראַט דאַרף האָבען, איינס איז אָבער זיכער די קאָמפּעטענץ פון ראַט און פערוואַלטונג איז גאַנץ לייכט אָבצוטיילען, אויב מיר וועלען אַרויסגעהען פון שטאַנדפּונקט, אַז דער ראַט ווערט זיך בעשעפטיגען נאָר מיט פראַגען, וועלכע אינטערעסירען דאָס גאַנצע האַנדווערקערטום און וועלכע עס מוזען נעמען דאָס צו זיך אַלע צעכען.

שוין דער פאַקט אַז דער ראַט האָט אַ מיטגליעדער צאָהל פון איבער צעהנדליגע פערזאָן גיבט די זיכערהייט אַז דער ראַט האָט אַ בעזונדערען כאַראַקטער און קען נישט פערוואַקסעלט ווערען מיט דער פערוואַלטונג.

איינס בלייבט איבריג, און דאָס, ווי געזאָגט מוז שטעהן פאַר די אויגען פון ראַט פּרעזידיום. עס מוז בעמליך אויסגענוצט ווערען די פּאָפּולאַריטעט וועלכע דער ראַט בעזיצט שוין ביז יעצט און דורך

ווען דאַרף מען בעצאָהלען אומזאַץ-שטייער פאַר אַ פרעמדע?

אורטייל פון העכסטען געריכט און צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום

די דאָזיגע פראַגע אינטערעסירט סויזענדער און סויזענדער סוחרים און פאַבריקאַנטען, וועגען דעם קומען פאָר מאַסען סכסוכים און פּראָצעסען.

די אַלע סכסוכים שטאַמען פון אַרט. 92 פון געזעץ וועגען אינדוסטריע-שטייערן, וואָס זאָגט, אַז „דער אומזאַץ-שטייער בעניסט פון פאַרשוט פון גאַנצען בעוועגליכען פערמעגען, וואָס געהערט צו דער אונטערנעהמונג, וואָס איז בעלאַסטעט מיט דעם שטייער".

דאָס דאָזיגע אַרטיקעל פון געזעץ איז אַ מין היפּאָטעק-רעכט אויפ'ן געשעפט. אויף דעם סמך ווערט אַנערקענט, אַז שולדיג דעם אומזאַץ-שטייער איז נישט דער איינענטימער, נאָר שולדיג איז דאָס געשעפט. אויב דער איינענטימער געהט אַוועק פון געשעפט, בלייבט דאָס געשעפט ווייטער שולדיג די שטייערן, וועלכע ער דאַרף צאָהלען. דער שטייער-אַמט האָט רעכט צו זוכען אויסצומאָהנען דעם שולדיגען אומזאַץ-שטייער פון דעם געוועלב, וואָס איז שוין נישט דאָס אייגענטום פון דעם שולדיגען סוחר.

זעלבסטפערשטענדליך, אַז דאָס קען געשעהן נאָר דאַמאָלס, ווען מען קען אויפווייזען, אַז צווישען דעם פריהערדיגען געשעפט און דעם איצטיגען איינענטימער איז פאַרהאַן עפּעס אַ שייכות, אויב ער האָט עפּעס איבערגענומען פון יענעם געשעפט.

אויפ'ן סמך פון זעלבען אַרט. 92 האָט מען אויך אויסגעטייטשט, אַז פרעמדע סחורה און זאַכען, וואָס געפינען זיך אין רשות פון פערשולדיגטען געוועלב, קענען פערנומען ווערען פאַר דעם אומזאַץ-שטייער.

דער דאָזיגער שטאַנדפּונקט איז בעזונדערס געוואָרען אַ געזעץ זינט דאָס העכסטע געריכט האָט אין 27 יאַנואַר 1932 אַרויסגעטראָגען אַ פּרינציפּיעלען אורטייל אין אַ צוזאַמענשטעל פון 7 ריכטער, וואָס איז גילטיג פּונקט ווי אַ געזעץ, וואָס קען נישט אָפּגעשאַפט ווערען.

דער דאָזיגער פּרינציפּיעלער אורטייל פון העכסטען געריכט זאָגט פאָלגענדעס:

„זאַכען, סחורה און ווערט-זאַכען, וואָס געהערען צו זייטיגע פּערזאָנען און זיי געפינען זיך אין לאָקאַל פון דער אונטערנעהמונג, קען אונטערגעוואָרפען ווערען די עקזעקוציע פון אומזאַץ-שטייער, וואָס די אונטערנעהמונג איז שולדיג".

דער דאָזיגער פּרינציפּיעלער אורטייל האָט אַרויסגערופען אַ אומגעוועהנליכע בעאונרוהיגונג אין די ווירטשאַפטליכע קרייזען, צווישען סוחרים און פאַבריקאַנטען. וואָרום אויפ'ן סמך פון דעם אורטייל, קען מען ליצימירען סחורה, וואָס מען גיט-אָפּ אין קאָמיס פאַר שטייערן, וואָס דער סוחר איז שולדיג. אין אַזאַ פאַל איז די פירמע, וואָס גיט די סחורה בעדראָהט מיט איהר סחורה צוליב פרעמדע שטייערן, און דער סוחר ווידער איז בעדראָהט מיט אַ קרימינעלען פּראָצעס, צוליב דער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר פרעמדע קאָמיס-סחורה. דאָס זעלבע איז מיט מאַשינען, וואָס מען גיט אויף אויסצאָהלען אין ראַטעס מיט אַ אָפּמאַך, אַז די מאַשינען געהערען צו דער פירמע, וואָס פערקויפט ביז'ן אויסצאָהלען אַלע ראַטעס. דאָס זעלבע איז דער פּרינציפּיעלער אורטייל אַ גרויסע סכנה פאַר אַלערליי פאַבריקאַנטען און האַנדווערקער, וועלכע מען טרויט-אָן פרעמדע סחורות אויף אויסצואַרבייטען, און לויט דעם דאָזיגען אורטייל קען מען די פרעמדע סחורה ליציטירען פאַר די שטייערן פון האַנדווערקער אָדער פאַבריקאַנט.

דאָס פינאַנץ מיניסטעריום, וואָס וויל געוועהנליך זעהר שטרענג אויפמאָהנען די שטייערן, האָט זיך אָבער אַרומגעזעהן, אַז דער דאָזיגער פּרינציפּיעלער אורטייל קען פעראורזאַכען קאָלאָסאַלע שוועריגקייטען אין ווירטשאַפטליכען לעבען, און האָט דעריבער אַרויסגעגעבען אַ צירקולאַר, וואָס לערנט די שטייער-אַמטען ווי אַזוי מען דאַרף אָנווענדען דאָס אַרט. 92 און דעם פּרינציפּיעלען אורטייל.

דער דאָזיגער מיניסטעריאַלער צירקולאַר איז אַרויסגעגעבען געוואָרען דעם 21 נאָוועמבער 1932 לויט'ן נומער

N. L. D. V. 4604 1/1

אין דעם צירקולאַר ווערט געזאָגט פאָלגענדעס:

„דער אומזאַץ-שטייער בעניסט פון פאַרשוט פון גאַנצען בעוועגליכען פערמעגען, וואָס איז בעלאַסטעט מיט דעם שטייער, אויב דאָס דאָזיגע פערמעגען איז דאָס אייגענטום פון שטייער-צאָהלער.

„ביים אויספיהרען די עקזעקוציעס זאָל מען נישט בענוצען זיך אין דער גאַנצער ברייט מיט'ן אַרט. 92 אין די אַלע פאַלען, ווען מען וועט די עקזעקוציעס מאַכען אויף פרעמדע סחורות, וואָס דאָס וואָלט אַרויפגעוואָרפען די שטייער-לאַסט אויף אַנדערע פּערזאָנען, וואָס זענען אין לויזע בעציהונגען מיט דער אונטערנעהמונג. גאַנץ בעזונדערס זאָל מען פאַר די שטייערען נישט מאַכען קיין עקזעקוציעס אויף סחורה, וואָס מען בעקומט אויף קאָמיס, אויף זאַכען, וואָס מען נעהמט אויף קרעדיט מיט אַ אָפּמאַך. אַז ווי לאַנג עס איז נישט אויסגעצאָהלט איז עס פרעמד אייגענטום, און מען זאָל נישט מאַכען עקזעקוציעס אויף סחורות, וואָס מען גיט אויך צו בעאַרבייטען צו פאַבריקאַנטען און האַנדווערקער.

„דאַנעגען אָבער דאַרף מען יאָ מאַכען עקזעקוציעס אין אַזעלכע פאַלען, וואָס בערעכטיגען די נויטיגקייט אויסצינוצען פולשטענדיג די רעכט. וואָס עס גיט דאָס אַרט. 92, ווי למשל אויב די אונטערנעהמונג געהט איבער אַלס אייגענטום צו אַ אַנדערער פּערזאָן. ווי אויך אין די פאַלען ווען עס איז פאַרהאַן אַ חשד, אַז די טראַנזאַקציע צווישען פריהערדיגען געוועלב-איינענטימער און נייעם איינענטימער האָט דעם צוועק אוממעגליך צו מאַכען די שטייער-עקזעקוציעס.

אויף אַזאַ אופן האָט זיך געשאַפען אין דער פּראַקטיק צוויי סיסטעמען ביים אָנווענדען דאָס אַרט. 92 פון געזעץ, וועגען אומזאַץ שטייער, איינער לויט דעם פּרינציפּיעלען אורטייל פון העכסטען געריכט, וואָס איז אַ געזעץ. און דער צווייטער, דער מילדערער סיסטעם, לויט דעם נייעם מיניסטעריאַלען צירקולאַר.

דער פּראָצעס פון לאָדזשער פינאַנץ-קאַמער

וועגען פיהרען ביכער, אַרט. 280

און בעמערקונגען אויף די פּאַטענטען-דעקלאַראַציעס

[illegible] אין דער פינאַנץ-קאַמער אַ קאָנפערענץ פון פאַרשטעהער פון דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער מיט'ן פּרעזעס פון דער פינאַנץ-קאַמער.

די פאַרשטעהער פון דער האַנדעלס-קאַמער, האָבען פאָרגעלייגט, היות ווי דער פערבאַנד פון די האַנדעלס-קאַמערן האָט אויסגעאַרבייט אַ פּראָיעקט, לויט וועלכען פיהרען ביכער וועלען דאַרפען יאָר 1 און 2 האַנדעלס-פּאַטענט. און 1–5 אַרבייטס-פּאַס. זאָל דאָס בענוצען זיך מיט'ן אַרט. 280 פון שטראָף קאָדעקס אָפּגעהאַלטען ווערען ביז צום ענדגילטיגען ערלעדיגען דעם ענין. דער פּרעזעס האָט פערשפּראָכען די פראַגע צו בעריהרען אויפ'ן צוזאַמענפאָהר פון די פּרעזעסען פון די פינאַנץ קאַמערס, וועלכער זאָל אין קורצען פאָרקומען אין וואַרשאַ, גלייכצייטיג אָבער געבען די פירמעס פון העכערע קאַט. ווען ער אונבעדינג זיך בענוצען מיט'ן אַרט. 280 אין דאָס שוין יעצט. לויט דעם איז פאָרצוזעהען, אַז גרעסערע פירמעס וועלען איבערגעגעבען ווערען דער פּראָקוראַטור דורך די שטייער-אַמטען אויב זיי וועלען נישט פיהרען ביכער.

ווי מ'טיילט אונז מיט פון צענטראַל-קליינהענדלער-פעראיין, פּאָמאָרסקאַ 15 האָבען מאַנכע שטייער-אַמטען ביים אַרויסגעבען לויט'ן צירקולאַר פון 14 דעצעמבער קלענערע קאַטעגאָריעס פּאַטענטען, געמאַכט אויף דער אַנדערער זייט פון דער פּאַטענטען-דעקלאַראַציע אַ קלויזולע (בעמערקונג), אַז דער פּאַטענט איז אויפגעקלערט געוואָרען פון די פאַלגען וואָס שטעהען איהם פאַר אין פאַל, ווען זיין אונטערנעהמונג וועט פאָדערען אַ גרעסערע קאַט. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם האָבען די פאַרשטעהער פון דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער אינטערווענירט ביים פּרעזעס פון פינאַנץ-קאַמער, וועלכער האָט פערזיכערט, אַז די קלויזולעס וועלען נישט האָבען קיין שום איינפלוס, אין קיינער וועט נישט צוגעצויגען ווערען צו אויסקויפען גרעסערע קאַט. פּאַטענטען.

שטייערען פון 8 און 9 יאָהר צוריק ווערען איצט איינגעמאָהנט

אין די לעצטע טעג בעקומען פיל פּערזאָנען אויפפאָדערונגען פון די שטייער-אַמטען וועגען בעצאָהלען שטייער-סומעס וואָס שטאַמען פון 8–9 יאָהר צוריק. מייסטענס פּערזאָנען האָבען זיך גאָרנישט געריכט אויף אַזעלכע סורפּריזען, מיינענדיג דאָס זיי זענען שוין גאָרנישט שולדיג פון יענע יאָהרען.

דאָס איינמאָהנען אַזעלכע שטייערען נעהמט זיך דערפון, וואָס אין די שטייער-אַמטען איז מען צוגעטרעטען צו ליקווידירען די פערלעגענע שטייערען, וועלכע מען קען נישט מעהר איינקאַסירען. מען קוקט דעריבער אַדורך די אַלטע ביכער און מ'פאָדערט אויף אַלע, וואָס זענען שולדיג שטייערן פון לאַנג, אַז זיי זאָלען בעצאָהלען אין משך פון 14 טעג. די וואָס זענען נישט אומשטאַנד צו בעצאָהלען דאַרפען תיכף דערלאַנגען ביטעס צום שטייער-אַמט מיט אַ בעשייניגונג פון מאַגיסטראַט אָדער פּאָליציי, אַז מען איז רואינירט, מ'האַנדעלט נישט, מ'פיהרט נישט קיין געשעפטען א.א.וו.

די וועלכע וועלען אַזעלכע בעשייניגונגען נישט קענען צושטעלען וועלען מוזען די אַלטע פערלעגענע שטייערן בעצאָהלען.

א אינטענסיווע טעטיגקייט זיך בעמיהען צו אַרבייטען לטובת דעם האַנדווערקערטום, נאָר דורך אַזאַ ווערק, וועט דער ראַט בעקומען דעם געהעריגען אויטאָריטעט און עס וועט נישט אויסגעשלאָסען אַז גאָר בקרוב זאָל ער ווערען דער מיטעל-פּונקט פון דער גאַנצער האַנדווערקער בעוועגונג אין דער לאָדזשער וואָיעוואָדשאַפט.

ב. ...ינד.

פיוואַרניעס-בעזיצער ווערען בע'עולה'ט

לויט'ן צירקולאַר פון 14/12 1932 קענען אונטערנעהמונגען ביי וועלכע דער אומזאַץ אין יאָהר 1931 איז נישט איבערשטיגען 10 טויזענד זל. אויסקויפען פּאַטענטען פון 4 קאַטעגאָריע. פון דעם צירקולאַר קענען אָבער נישט בעניסען די פּיוואַרניעס-בעזיצער. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם האָט ראַטמאַן כאַרי בעריהרט די פראַגע אין דער האַנדעלס-קאַמער אויף אַ ספּעציעלער זיצונג פון דער שטייער-קאָמיסיע. ראַטמאַן כאַרי האָט אָנגעוויזען, אַז אַ סך פּיוואַרניעס-בעזיצער געפינען זיך אין אַ שרעקליכער לאַגע. זייער גאַנץ פערמעגען איז אַ פּאָר טישלעך, אַ פעסעל ביער און אַ פּאָר שטיקלעך הערינג, וואָס בעטרעפט צוזאַמען צוואַנציג גילדען. מיט דער פראַגע וועט זיך די האַנדעלס-קאַמער פאַראינטערעסירען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 24 | כו טבת תרצ"ג

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.35
זון-אונטערגאנג 4.00

פון די האנדעלס-געריכט

אין שייכות מיט דעם אופצאלאשטש פון משה זילבערבערג (זשעלאנא 17) האט דאס געריכט בעשטימט א צינזאב-טערמין פון 2 חדשים אויף אנצומעלדען די חובות

* * *

אויף דער װעלבער זיצונג, האט דאס געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע-אפמאך פון דער פירמע „י. ראבינאוויטש און ס. מארקאוויטש" (פעטריק. 151). די פירמע רעגולירט אויף 5 פראצענט.

דער געריכט-קאמיסאר פון דער געפאלענער פירמע י. ראזענטאל (פעטריק. 56) האט זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע וועגען א צינזאב-טערמין פון 2 וואכען אויף אנצומעלדען די חובות. דאס געריכט האט די ביטע בעשטעטיגט.

מערקווירדיגע ארבייטס-איבערגרופירונגען
אין שייבלער און גראהמאנס פאבריקען

(אג) ווי מען איז אונז מודיע פון פערבאנד פון די פאבריק-מייסטער'ס קומען אין שייבלער און גראהמאנס פאבריק פאר מערקווירדיגע איבער-גרופירונגען.

לעצטענס האט מען אין די דאזיגע פאבריקען רעדוצירט אנ'ערך 50 ביורא אנגעשטעלטע, הויפט-זעכליך פראקטיקאנטען, די אזוי גערופענע יונגערע בוכהאלטערס, אויפ'ן ארט פון די רעדוצירטע זענען בעת דער רעארגאניזאציע פון דער ארבייט בע-שטימט געווארען די עלטערע בוכהאלטערס ד. ה. זיי זענען דעגראדירט געווארען.

די רעדוצירטע ביורא-אנגעשטעלטע זענען בע-שעפטיגט געווארען ביי די מאשינען, וואו זיי געהען אדורך דעם קורס פון שפינערייע אדער וועבעריי און גרייטען זיך צו פראקטיש איבערצונעהמען די ארבייט ביי די מאשינען, א טייל פון זיי זענען בע-שעפטיגט געווארען אין קעסעל-בנין אלס געהילפס היצערס. אין די פראפעס. פעראיינען האט דער פאקט ארויסגערופען א בעאונרוהיגונג, ווייל מען ווייזט אן, אז אויף אזא אופן וועלען שפעטער ווידער רעדוצירט ווערען א געוויסע צאהל ארבייטער. די פראפעסיאנעלע פעראיינען זעהען אויך אין דעם פאקט א שטרעבען פון דער דירעקציע איינצופיה-רען ביי דער ארבייט אויף די מאשינען, א עלעמענט וועלכער זאל געבען די גאראנטיע פון נישט [illegible] דארפירען זיך מיט די ארבייטער בעת א [illegible] קאנפליקט.

דער דעמאנסטראציע-שטרייק
ביי די קאטאן-ארבייטער איז נישט פארגעקומען

(2) דעם פאריגען זונטאג איז אויף דער פער-זאמלונג פון די קאטאניארזשעס אין לאקאל פון ז.ז.ז. בעשלאסען געווארען צו דורכפיהרען א 2 שעה'דיגען דעמאנסטראציע-שטרייק נעכטען צווישען 11 און 1 בייטאג.

דער דאזיגער שטרייק איז פראקלאמירט גע-ווארען צוליב די סכסוכים מכוח'ן שליסען א קאלעק-טיווען אפמאך אין דער דאזיגער בראנזשע.

די דירעקטע סיבה פון אנהויבען די שטרייק-אקציע איז געווען דער פאקט, וואס די זאקען-פירמע ג'אנדע האט 2 שעה נאכ'ן שליסען דעם אפמאך מיט די ארבייטער, אויף די בעדינגונגען פון דעם לעצטען קאלעקטיווען אפמאך -- האט איהם נישט געהאלטען.

נעכטען אין דערפריה איז אין ארבייטס-איב-ספעקטאראט איינגעפאלען אנ'ערקלערונג פון די אינדוסטריעלער, אז זיי זענען גרייט צוצוטרעטען צו די אונטערהאנדלונגען מכוח'ן שליסען א קאלעק-טיווען אפמאך.

א קאנפערענץ וועגען דעם ענין איז בעשטימט געווארען אויף היינט.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז די קאטאן-אר-בייטער טרעטען איצט ארויס אגרעסיווער, ווייל מחמת די פרעסט, האבען די פאבריקאנטען גענומען בעשטעלונגען אויף ווינטער-סחורות, וועלכע זענען בעת'ן סעזאן, צוליב די דויערענדע ווארעמע וועטע-רען, ארויסגעארבייט געווארען זעהר קנאפ.

אזוי ווי דער סכסוך ווערט געמילדערט, האט זיך דער בעכטיגער פראטעסט-שטרייק נישט איינגע-געבען. געשטרייקט האט מען טייל-ווייז בלויז אין עטליכע פאבריקען.

אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור"

(2) פאריגע וואך איז אויסגעבראכען אנ'איטאליענישער שטרייק אין דער „ווידזעווער מאנו-פאקטור".

צו די 3000 שטרייקענדע ארבייטער האבען זיך נעכטען אנגעשלאסען די איבעריגע 3000.

די סיבה איז — דאס נישט פינקטליכע אויסצאהלען פון די שכירות.

נעכטען האט שוין די פירמע אנגעהויבען אויסצוצאהלען די פערלענגטע לוינען, און אסברא, אז היינט זאל שוין דער סכסוך איינגאנצען ליקווי-דירט ווערען.

א צובלוטיגטער אין בעט
א מגעריכטער סוף פון א ליבע

(2) דער 42-יעהריגער קאזשימיעזש מאקאוו-יעצקי (ספאצערנא 12) האט א לענגערע צייט זיך בעגעגענט מיט עפעס א פרוי, מיט וועלכער ער איז וואהרשיינליך, געווען אין נעהנטערע בעציהונגען.

עהרגעסטען האבען שכנים דערהערט סקאנ-דאלען ביי איהם אין דער וואוינונג, און שפעטער דערזעהען, ווי די טיר האט זיך האסטיג געעפענט, און ווי די פרוי איז פון דארט ארויסגעלאפען.

מחמת טשיקאוואשטש זענען די שכנים אריין אינעווייניג און געטראפען מאקאוויעצקי איינגאנצען א צובלוטיגטען ליגען אין בעט.

א סברא, אז די פרוי האט איהם וואזשנע צו-רעכט געמאכט.

ס'איז ארויסגערופען געווארען פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם באנדאזשירט.

געשטויסען פון אנ'אויטא

(2) אויף ראג פראנצישקאנער און אלעק-סאנדריסקא האט אנ'אויטא א שטויס געטאן דעם 9-יאהריגען דוד זאלצמאן (אלעקסאנדריסקא 34). ביים יונגעלע איז שטארק צושעדיקט דער קאפ.

עס איז ארויסגערופען געווארען פאגאטאוויע.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנציגער (זגערזשער 57), וו. גרזשעשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטא-שעווסקי (פעטריקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

גייסטיגע ארבייטער פראטעסטירען

(2) די לעצטע שינוים אין ז.ז.פ.ז. האבען געמאכט אין די אנגעשטעלטען-ספערען א שטאר-קען רושם.

אין די דאזיגע קרייזען הערשט די מיינונג, אז אויב די אנשטאלט פאדערט די פולע פערזי-כערונגס-סטאוקעס, טא מוז זי אויך אויסצאהלען די פולע סטאוקעס בעת'ן פערלירען די ארבייט דורך די גייסטיגע אנגעשטעלטע.

וועגען דעם דאזיגען ענין קומען איצט פאר קאנפערענצען אין ראט פון דער לאדזער קרייז-אוניע פון די פראפעסיאנעלע אנגעשטעלטען-פעראיינען.

אנ'איבעריגע טרחא און הוצאה
וואס דער לאדזער עמיגראציע-סינדיקאט ערלעדיגט

(2) די לאדזער אפטיילונג פון עמיגראציע-סינדיקאט טיילט מיט, אז אלע ענינים, וואס זענען נוגע עמיגראציע — סיי אינפארמאציע-ענינים, סיי הילף, הנחה-בילעטען אויף באנאוש, באהן-בילעטען א. ד. גל. — ערלעדיגט אויך די לאדזער אפטיי-לונג, אזוי אז עס איז אנ'איבעריגע טרחא און אויסגאבע דאס פאהרען וועגען די ענינים קיין ווארשא.

„נאקאזען" אויף לאקאל-שטייער
שיקט היינט ארויס די שטייער-אפ-טיילונג ביים מאגיסטראט

(א) די שטייער-אפטיילונג ביים מאגיסטראט שיקט היינט ארויס די „נאקאזען" אויפ'ן לאקאל-שטייער פאר'ן יאהר 1933.

די „נאקאזען" ווערען ארויסגעשיקט נישט ווי ס'איז פריהער געווען פראיעקטירט, דורך מאגיסטראט בעאמטע, נאר דורך שיק-יונגלעך, וועלכע האבען נישט קיין רעכט איינצוקאסירען דעם שטייער.

סטאראסטע זשעווסקי בעפרייט פון זיין אמט
פון 1-טען פעברואר אן

(א) ווי מ'טיילט אונז מיט, האט דער קרייז-סטאראסטע אלעקסי זשעווסקי בעקומען א בריוו, לויט וועלכען ער ווערט פון 1-טען מערץ ד. י. בעפרייט פון זיין אמט אלס לאדזער קרייז-סטא-ראסטע. גלייכצייטיג האט דער סטאראסטע זשעוו-סקי דערהאלטען א דעקרעט פון יוסטיץ מיניסטער-יום, אין וועלכען ער ווערט נאמינירט אלס רעיענט פון 1-טען מערץ אן.

ציהונגען פון דער בוי-הלואה און דאלארובקע 3-טע סעריע
הייבען זיך אן דעם 1-טען פעברואר ד.י.

(א) דעם 1-טען פעברואר ד.י. הייבט זיך אן די ציהונג פון דער 3 פראצענטיגער פרעמיר-טער בוי-הלוואה און פון די צעהן-פראצענטיגער באהן-הלוואה.

אין דער זעלבער צייט הייבען זיך אן די אויסצאהלונגען פון די קופאנעס פון דער 3 פראצ. פרעמירטער בוי-הלוואה. פון די דאלארובקעס פון דער 3-טער סעריע און פון דער 4 פראצענטיגער באהן-הלוואה.

פראקוראר ד"ר מארקאווסקי פערלאזט לאדז

(א) דער פראקוראר פון היגען קרייז-געריכט ד"ר מארקאווסקי, וועלכער איז בעשטימט געווארען אלס פראקוראר ביים אפעלאציע-געריכט אין לובלין פערלאזט זיין אמט דעם 1-טען פעברואר ד.י.

פראקוראר פון היגען קרייז-געריכט וועט זיין דער ביזאיצטיגער פראקוראר פון קרייז-געריכט אין גרודזשאנדו.

בעשטראפט א ביגאמיסט
זיין ווייב האט מיט איהם נישט געוואלט לעבען, האט ער חתונה געהאט מיט א צווייטער

(2) נעכטען איז געשטאנען פאר'ן געריכט א געוויסער סטאניסלאוו בערנאטשיק, וועלכער האט האבענדיג איין ווייב, חתונה געהאט מיט א צווייטער.

דער בעשולדיגטער האט דערקלערט, אז ער האט געמוזט אזוי האנדלען, ווייל זיין ערשטע ווייב האט איהם פערנאכלעסיגט און געהאט א „קאכאניק".

דער צווייטע ווייב ווידער האט ער געזאגט, אז ער איז נאך א בחור — „צום האבען", הייסט עס, און אזוי האט זיך עס שוין געמאכט...

דאס געריכט האט אויך געמאכט — א פשרה: א האלב יאהר זיצען, אבער אזוי ווי גאט איז א פאפא, און ס'איז דא אמנעסטיע, איז איהם די שטראף געשענקט געווארען.

—=):o:(=—

א כאלעריטשנע פויערטע
פארוואס טאקי זאל זי, נעבעך, אליין ליידען?

(2) נעכטען איז פאר'ן קרייז געריכט געשטאנען די 45-יעהריגע מאריאנא דזשעזשוטא פון דארף וואלאר-בושקאווסקא, לאסקער קרייז, וועלכע איז בעשולדיגט געווארען אין פאלגענדען:

איהרע היהנער זענען קראנק געווארען און אויסגעשטארבען פון כאליערא, האט זי גענומען שטיק-לעך פלייש פון די געשטארבענע היהנער און אונטער-געווארפען זיי פאר די עופות פון די דארפישע שכנים.

אזוי ארום זענען א סך עופות אויסגעשטארבען אין דארף אויף כאלערע.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען א פסק: 100 זלאטעס שטראף, אדער 3 חדשים ארעסט.

היינט און פאלג. טעג!
שעהנער און מעלאדישער פילם א. נ.:
הערצער = קאמאנדא
„Liebeskomando"
אין די הויפט-ראלען:
Gustaw Froehlich
און Dolly Haas
פרעהליכער רעווי פון ליבע און געזאנג, געשאפען אויפ'ן גרונד פון מיליטערישען לעבען.

אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12 א זייגער בייטאג
פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער.
הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען.
דער זאל איז שטארק בעהייצט.
נעכסטער פראגראם: „מאטא הארי"

טעאטער „סקאלא", שרודמיעסקא 15.
גאסטשפילען פון וועלט בעריהמטען קינסטלער
ד"ר פאול באראטאוו
צוזאמען מיט זיין קינסטלער-אנסאמבל: סאניע אלטבוים, חיים בראקארזש, אדאם דאמב, הערש הארט, מאיר מעלמאן, אברהם קורץ, רחל ראזענבערג, נתן רייכענבערג, אלא שליוואוויטש.
היינט, דינסטאג, 9 אווענד צום 4-טען מאל היינט!
דאס שטארק אויסגענומענע מייסטערווערק פון אירענא ניעמיראווסקא
„דוד גארדער"
מיט ד"ר פאול באראטאוו אין דער טיטול-ראל
דאנערשטאג, דעם 26-טען, 9 אווענד פאפולערע פארשטעלונג
פרייזן פון 60 גר. ביז 2.20
דער פאטער
מיט ד"ר פאול באראטאוו אלס ריטמייסטער.
דאס בעריהמטע ווערק פון סטרינדבערג
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער „סקאלא".

יודישע מיטגלידער אין די שאצונגס-קאמיסיעס אויף די יאהרען 1933—1935

1. שטייער-אמט

רעכזמאן הענריק, פיעטריקאווער 207; מאכ־טערמאן בנימין, פיעטריקאווער 167, זילבערשטיין ברוך, קאראלא 20; ווישעניאווסקי דוד, פיעטריקא־חער 175; רינגערט איזאק, ראדוואנסקא 59; פריד־מאן אהרן, פיעטריקאווער 109, ראזענצווייג הערש, פיעטריקאווער 105; פוקס אדאלף, קאראלא 3; רובינאוויטש אהרן, קאראליעווסקא 6, גרינאך ברוך קאפערניקא 4.

2. שטייער-אמט

איצקאוויטש בעריש, 11 ליסטאפאדא 48; קירוס ראובן, זאוואדזקא 17; ראזענבערג ליב, פולנאצנא 8; בראנאווסקי משה, זאכאדניא 15; געיארכין וולאדו, זאוואדזקא 53; גאטליב חיים, 11 ליסטאפאדא 18; ראזענבאום יוסף, זאוואדזקא 58; פרומעס לעאן, זשעראמסקעגא 3; אורבאך וולאדיסלאוו, מיעלטשארסקעגא 34; פאפאווסקי יחיאל, זאכאדניא 15; יאדלאווסקי לעאן, פיעטרי־קאווער 45.

3. שטייער-אמט

כארי פיאטר, פיעטריקאווער 37; הערשקא־וויטש מייער, פיעטריקאווער 17; ריזענבערג עמאנועל, שרודמיעסקא 10; מארגולעס יוזעף, זא־וואדזקא 18; וואלטער הערש, זשעראמסקעגא 12; עפשטיין משה, זשעלאנא 17, פושיגורסקי משה, פיעטריקאווער 37; גרינדמאן שלמה, שרודמיעסקא 14; פריינד יצחק, אל. 1 מאי 9; אייזען בן-ציון, זשעלאנא 3; גאלדבערג סס., זאוואדזקא 14; פעפער יעקב, פיעטריקאווער 25; בריגער איזאק, אלעע 1 מאי 36.

4. שטייער-אמט

לעווענשטיין יוליוס, וואלטשאנסקא 37; קלאץ סא־מועל, פיעטריקאווער 51, פיקס מאוריצי, ליפאווא 45, קארא חיים, 6 שערפניא 30; גאטעסדינער משה, 11 ליסטאפאדא 30; בארסקי לעאן, זשע־ראמסקעגא 77; ביאלער אהרן, פיעטריקאווער 85; גאלדבערג יוליוש, גדאנסקא 77; סינא ליזער, אנדזשעיא 29; סאלאמאנאוויטש יודא, גדאנסקא 57.

5. שטייער-אמט

לאסמאן יעקב, זגערסקא 30; ציטרין אברהם, וואלבארסקא 44; הייסמאן פייוויש, זגערסקא 32; רייס בערעק, זגערסקא 28; שלאדקאווסקי ברוך, איזבארסקא 33; נירענבערג הערש, לימאנאווס־קעגא 19; פראנקעל שלמה, פאמארסקא 44; וואל־פיש יוזעף, קרוסקא 12; ליס סאמועל, פאמארסקא 5.

6. שטייער-אמט

קאמפעל יעקב, ג. זאוושעווסקא 18; גאווע־קאווסקי סטאג, זשגאווסקא 47; ליסווין בעריס, פיעטריקאווער 207; בירענצווייג פאוועל, פיעטרי־קאווער 275; זילבערשטיין גוסטאוו, פיעטריקא־חער 271; טענענבוים יודעל, פיעטריקאווער 271; עפשטיין הענריק, זשגאווסקא 5; פלאצקער מאקס, פיוונא 272; גאזדזשיק זיסקינד, פל. רעימאנטא 2; גאלדבלאט יצחק, ראדוואנסקא 6; גאלדוואסער נח, פיעטריקאווער 16.

7. שטייער-אמט

טארקא שלמה, פראנטשישקאנער 38; שמעדרע וואלף, בושעוישינסקא 42; בענקיל וואלף, וואל־בארסקא 27; גרינשטיין משה, קאשטשעלנא 6; מילמאן וואלף, 11 ליסטאפאדא 30; דייכמאן אי־זאק, פאמארסקא 19; שיפער י. מ. זגערסקא 9; מינעס מ., וואלבארסקא 1; ווינאווער הענריק, זגיערסקא 1; ראמיזש קאלמאן, זגערסקא 73; זיל־בערינג משה, בזשעזשינסקא 81.

8. שטייער-אמט

בענדעל משה, נאוואמיעיסקא 19; וויערניק יעקב, פאמארסקא 33; לעגרא יעקב, נ. טארגאווא 5; שיינאַרבער פעליקס, וואלבארסקא 33; שטיינשניי־דער אברהם, טרעמבאצקא 18; שטערן יעקב, צע־גיעלניאנא 15; אדערבערג, פאמאדסקא 4; רעדליך שמחה, פאלודניאווא 36; אייזען גערשאן, פא־מארסקא 7; בינקע ישראל, פאלנאצנא 14; זיידענ־מאן מ., פאמארסקא 163; ניסענהויז איזאק, פאל־נאצנא 6.

9. שטייער-אמט

בערקאוויטש דאניעל, קאמיענגא 11; סטע־דאווסקי שייע, פאלודניאווא 5; וואלמאן גרשון, פאמארסקא 35; האלפערן מארקוס, פיעטריס. 41; נייגעשטראוב עליאס, צעגעלניאנא 25; מאנדעל־טארט יעזשי, נאווראט 44; ראזענבאום יצחק, צע־גיעלניאנא 23; קלעפפארשטיק ש. ד., נארוטא־וויטשא 14; צבע סאמועל, נארוטאוויטשא 32; ליפינסקי יאן, פיעטריקאווער 50; טשענסטאכאווסקי בערעק, צעגיעלניאנא 15; האפמאן רובין, פילסוד־סקיעגא 51; מאגעלמאן מענדעל, צעגיעלניאנא 10; יאקובאוויטש הענריק, פילסודסקיעגא 70; כוהאם לעאן, פאלודניאווא 23.

10. שטייער-אמט

ביבערגאל ראמאן, מאניושקי 11; אולינא־ווער וואלף, נארוטאוויטשא 11; בערקאוויטש יאפל, טראוגוטא 5; ווארשאווסקי זיגמונט, נארוטאוויטשא 49; קאמינסקי יעקב, נארוטאוויטשא 49; מאזור לעאן, פושעיאזד 36; ריגלער אדאלף, טראוגוטא 14; שטיעט פ., פיעטריקאווער 64; שיפמאן ווילהעלם נארוטאוויטשא 9; פאטראן עליאש, נארוטאוויטשא 24; לעווקאוויטש זיגמונט, פיעטריקאווער 82; פוטערמאן יוזעף, קילינסקעגא 83; קרישעק איזאק, קילינסקעגא 79.

11. שטייער-אמט

גאלאסטען אברהם, פיעטריקאווער 108; בער־לינער בלאז יעזשי, סארגאווא 30; פיאטרקאווסקי בינעם, סארגאווא 39; נעי גוסטאוו, גליבנא 24; אינגסטער יוזעף, יוליושא 13; באבאר יוזעף; עוואנגעליצקא 17; דאניעל איזאק, גליבנא 24, פרוינד בערנארד, פיעטריקאווער 114; שקאוויע הענריק, עוואנגעליצקא 7; האלענדערסקי פינקוס, פיעטריקאווער 119.

12. שטייער-אמט

מילער יוסף, גליבנא 42; פערלא משה; פיעטריקאווער 338; פאלאך סאלאמאן, פיעטריק. 182; מאניק קאז. פוסטא 30; שער יאגאס, זשנאווסקא 4; וואלנער מארדקא. מארגאצקיעגא 11; טעמפעלהאף אדם, גליבנא 7; באנד שמואל, קילינסקיעגא 23; קרישעק מיכאל, פיעטריקאווער 200; שענהאלץ סאלאמאן, קילינסקיעגא 214; געלערמאן מענדעל, נאפיורקאווסקיעגא 50; מייז־נער י. ר., קיליוסקיעגא 243.

אפעלאציאנס קאמיסיע

שאַפלאנד טשעסלאוו, (ראדצא סקארבאווי); סיכאזשעווסקי בראניסלאוו, (אסעסאר פאר. דאר.). שלאנסקי יוזעף, (אסעסאר); שייבלער קאראל, נ. טארגאווא 64; באביאצקי עדווארד, זשעראמסקיעגא 77; מאקרסקי לעאן, 6 שיערפניא 30; קאזשי מיערסקי בערנארד, אנדזשעיא 4; ראשאק קאזשי מיעזש, נארוטאוויטשא 1; דאבראנץ בערטאלד, פאמארסקא 30; ריטער קאראל (אסעסאר); סיסקא טשיסלאוו (אסעסאר); זשאנדזינסקי מיעטשיסלאוו (סעקרעטאר); גליקסמאן בעניאמין, שרודמיעסקא 56; קאדיש חיים, נאוואמיעסקא 3; מאלאכאווסקי הילארי, טראוגוטא 9; ריימעלט יאן, שרודמיעסקא 104; פראנקוס רישארד, זאמענהאפא 10; קלא־קאוו גוסטאוו, זאכאדניא 36

די שאצונגס-קאמיסיעס מוזען זיך רעכענען מיט'ן קריזיס!

סוחרים-דעלעגאציע אין דער פינאנז-קאמער אינטערווענירט וועגען הכנסה-שטייער

(א) א דעלעגאציע פון די היגע סוחרים-פעראיינען האט נעכטען בעזוכט דעם נאטשעלניק פון דער פינאנז-קאמער, ה' שידארסקי, וועמען ס'איז איבערגעגעבען געווארען א מעמאריאל, אין וועלכען ס'ווערט געשילדערט דער איצטיגער שווע־רער קריזיס אין האנדעל, און די מינימאלע אימ־זאצען וואס ס'מאכען די סוחרים.

די דעלעגאציע האט דערום געבעטען דעם נאטשעלניק, דאס צו נעמען אין בעטראכט ביים אויסמעסטען דעם הכנסה-שטייער פאר'ן יאהר 1932, און א גינסטיגע בעציהונג צו די רעקורסען פון די בע'עולה'טע שטייער-צאהלער.

דער נאטשעלניק האט דער דעלעגאציע פערזיכערט, אז ער וועט אין הסכם מיט דעם מע־מאריאל, ארויסגעבען געהעריגע אינסטרוקציעס די נאטשעלניקעס פון די שטייער-אמטען.

גוט מארגען!

א ביסעלע צו שפעט!...

אזוי מיל האבען מיר שוין — אלץ קומט צו שפעט:

אט האט זיך איצט דער האנדעלס-מיניסטער געג. זאוושיצקי ארומגעזע'ע, אז ס'וואלט געווען א יושר צו מאכען הנחות אויף פערלעגע שטיי־ערען —

ה' מיניסטער אביסעלע צו שפעט!...

דער פאסט-מיניסטער האט בעשלאסען צו פער קלענערען דעם אנצאהל פון רעקאמענדירטע האנ־דעלס - בריוו —

ה' פאסט-מיניסטער, אביסעלע צו שפעט!..

דער לאדזשער שטאט-ראט פארערט ביי'ם צו מאכען דירה-געלד —

— טייערע לאדזשער „שטאט-טאטעס" — אבי־סעלע צו שפעט!...

אונזער קהלה האט די היינטיגע וואך אנ־געהויבען א קוהלען-אקציע פאר ארימע יודען.

האבען דאך אונזער „קהל-פערוואַלטער" דאס זעלבע געקענט טון מיט א 2 חדשים צוריק, נישט איצט, ווען דער פראסט קנאקט? צי וואס זאלען די ארימעלייט פערפרירען ווען אין די ריירהעס — אלדעס גוסס האבען זיי שוין, באר אפגעפרי־רענע אויערען פעהלט זיי!?...

איז דער תירוץ: אלץ קומט צו שפעט!..

וואס דארפט איהר מעהר? איצט, סוף יאנואר איז געווארען ווינטער, און דער פראסט קנאקט גאר לעבעדיג.

איז דאך א קשיא: ווי באלד פרעסט, האבען זיי דאך געקענט קומען מיט א צוויי חדשים צוריק, ווען אונזערע סוחרים האבען זיך געגרייט צו ליי־זען אביסעל ווינטער-סחורה און טריקאטאזשען אויף די חגאות?...

איז דער תירוץ: אז דער מלאך הממונה פון ווינטער, איז א גרויסער צו להכעיסניק, און טאמער דערלאנגט ער אונז שוין פרעסט, קומען זיי — אביסעלע צו שפעט!...

אב—נעס

ס'געהיימניש פון גרויסען ערפאלג פון קאנסום

ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור

דער איינציגער אין אונזער שטאט קאנ־סום ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור איז געווא־רען, א דאנק זיינע רעוואלוציאנס בילליגע פרייזען, הויכע קוואליטעט, און סאלידע בעדינונג. די פאפ־פולערסטע האנדעלס-פלאצובקע אין אונזער שטאט, האט ערהויבען די בריימסטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג. אלע אפטיילונגען פון קאנסום, אנ־הייבענדיג פון דאמען, הערען און קינדער-וועש, שערצען, שטריימף, שקארפעטען און שיך ביז די קוכען-געשירען, וואל און זיידען-שטאפען זענען רייך פערזעהען מיט א גרויסער אויסוואהל. אויך די קאלאניאל - דעליקאטעסען - אפטיילונג איז אויך רייך פערזעהען. אלץ ווערט פערקויפט צו די נידריגסטע פרייזען, אויך שיקט אויעק דער קאנסום פאקעטען נאך פראווינץ.

ביי גריפע

בראנכיט, טאנזיל-ענטצינדונג, לונגען, שפיצען-קאטאר און גראם פון דערפאר, איז טאגען און דארם הערען דורכ'ן געברויך פון נאטירליכען ביטער-וואסער

Franciszka Józefa

גרינדליך גערייניגט. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און אפטייקער-געשעפטען.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(77

נאך אידער ביאלאפאלסקי האט זיך גענומען צום שרייבען דעם ענטגילטיגען פראטאקאל וועגען בעפרייען קריינינען, האט ער בעפוילען צו רופען נאכאמאל דעם עדות מרים ווייספעלד. כדי ער זאל הייסען, אז זי איז צוויי מאל פערהערט געווארען. איצט ווען ער האט פערטיגט דאס שרייבען, האט מען איהם געמאלדען, אז מרים ווייספעלד האט זיך צוגעשטעלט.

ער האט זי געהייסען גלייך אריינפיהרען אין זיין צימער. צוערשט האט ער איהר געשטעלט לפנים משליכע פראגען וואס האבען געהאט א שייכות צום ענין קריינין, מרים האט געענטפערט מיט דער זעלבער פינקטליכקייט ווי דאס ערשטע מאל. דער ריכ־טער האט דאס אלץ פערשריבען, נאך כדי דער פרא־טאקאל פון צווייטע פערהער זאל בלייבען אין די אקטען, ווייל אויפ'ן גורל פון דעם ענין אליין, האט דער דאזיגער פערהער שוין נישט געקענט האבען קיין שום ווירקונג, אין מיטען פון דעם פערהער האט ביאלאפאלסקי פלוצלונג געזאגט

— איהר ווייסט, פרייליין ווייספעלד, אז אין דעם ענין האט זיך געמעלדעט נאך אן עדות

מרים האט זיך דערשראקען

— דאס איז זיכער א גינסטיגער עדות פאר מארעקן, נישט אמת, הער ריכטער?

— איך ווייס אליין נישט, ווי איך זאל איך דאס זאגען, נישט גינסטיג און נישט אומגינסטיג, אפשר קענט איהר דעם דאזיגען עדות?

— ווע וואיהר וועט מיר זאגען ווי ער הייסט...

— דאס איז א פרוי, א פארנעהמע דאמע

— א דאמע גאר, א פרוי?

— יא, איהר נאמען איז באראנין גוטאר

מרים האט זיך א וואקעל געגעבען, פון דעם נאמען האט זי זיך גלייך ארויסגעטירט ווער דאס איז, דאס איז די זעלבע פראנצויזישע בארא־נין, וועלכע איז אזוי אומערווארטעט געווען ביי איהר אויף דער זוך, נאך איהר ערשטען וויזיט ביים אויספארשונגס-ריכטער

ביאלאפאלסקי האט בעמערקט איהר צומישונג און מיט אן אפיציעלען טאן, קאלט ווייטער גע־רעדט

— איהר זעהט אזוי איבערראשט געווארען

— פארוואס האב איך געזאלט איבערראשט ווע־רען, האט מרים געפרובט אפצולייקענען

— אבער יא, דער נאמען האט געמאכט א גע־וויסע ווירקונג אויף אייך, דאס האב איך אויסגע־צייכענט בעמערקט, אפשר איז דאס א קאנקורענטין צו קריינינס הארץ

— אבער ניין, איך קען די דאמע בכלל נישט

— העט איהר דאס ערשטע מאל איהר נאמען?

— ניין, דאס צווייטע, איינמאל האב איך מיט דער דאזיגער דאמע גערעדט

— אין וואס פאר א אומשטענדען, האט ביאלא־פאלסקי ווייטער בייגעריג געפרעגט

מרים האט געענטפערט מיט איהר גאנצע באהאלונקייט

— די דאזיגע דאמע האט מיך גאנץ אינפאר־מאפט בעזוכט און מיר פארגעלעגט איהר הילף ביים בעפרייען קריינינען

— און מעהר קענט איהר זי נישט

— ניין.

דער ריכטער האט מעהר נישט געפרעגט, אבער דאס געהיימניש מיט די באראנין איז געבליבען ביי איהם נאך מעהר פערפלאנטערט, נאך מעהר שרעקליך

— קריינינס ענין שטעהט גוט, האט דער ריכ־טער געזאגט צו מרימען, קיין שום קאנקורענץ בע־ווייזען געגען איהם זעען נישט פערהאן, וואהר־שיינליך וועט ער בעפרייט ווערען.

מרים האט זיך שטארק דערפרייעהט

— א דאנק אייך, הער ריכטער, א גרויסען דאנק, מארעק איז זיכער אומשולדיג.

מרים איז פשוט ארויסגעלאפען פון ריכטער'ס צימער אהיים, כדי זיך אוועקצוזעצען איינע אליין און טראכטען וועגען דעם, ווי ס'וועט זיין ווען זי וועט זיך ווידער טרעפען מיט מארעקן.

— ער וועט דאך זיכער גלייך מיט אויפזוכען, וועט זיכער זיך גלייך וועלען זעהען מיט מיר, אבער באלד איז ביי איהר די פרייד פערשוואונדען געווארען

— ווער איז דאס די באראנין גוטאר? האט מרים זיך אליין געפרעגט, פון וואנען ווייסט זי וועגען מארעקן און וואס פאר א אינטערעס האט זי געהאט פאר זיין בעפרייאונג? פארוואס איז זי אזוי פלוצלונג און געהיימניספול ערשינען און פאר וואס פונקט אזוי פערשוואונדען געווארען.

— און אפשר... אפשר, האט מרים ווייטער גע־טראכט, איז דער ריכטער גערעכט. אפשר האט זי אן אינטערעס פאר קריינינען, אפשר איז מעגליך, אז מארעק האט זי געקענט די גאנצע צייט, וואס זיי האבען געשוואוירען צו געהערען איינער צום אנדערען

ביאלאפאלסקי איז אויך געווען איבערראשט פון מרימס ענטפער ווען די באראנין, מיימען האט ער געגלויבט, פון זייער איהר וואס האט מען גע־קענט ארויספיהלען אויפריכטיגקייט און ערליכקייט און טאקע דערפאר איז פאר איהם דאס געהיימניש נאך געווארען גרעסער. צו דער בעפרייאונג פון קריינינען, האט ער געהאט, לויט די פארשריפטען דעם בעשולדיגטען אליין זאגען דעם מיטטיילען, ווען ביאלאפאלסקי האט שוין געהאט אלץ פערטיג, האט ער געהייסען ברענגען צו זיך קריינינען, וואס איז אויך גלייך געשעהען.

— איהר ווייסט, האט דער ריכטער גלייך אנ־געהויבען, אין אייער ענין האט זיך געמאלדען נאך אן עדות

— ווער איז דאס? האט קריינין געפרעגט

— מאדאם באראנין גוטאר, דער ריכטער האט דאס געמאכט אזוי שנעל, ווייל ער האט געוואלט אבסערווירען וואס פאר א ווירקונג דער דאזיגער נאמען וועט מאכען אויף דעם בעשולדיגטען קריינינס פנים האט אבער נישט ארויסגעוויזען קיין שום איבערראשונג, נישט מעהר ווי פער־וואונדערונג

— קענט איהר דעם דאזיגען עדות

— ניין, הער ריכטער.

— קענט איהר אפשר דעם דאזיגען נאמען?

— ניין, הער ריכטער, איך האב נאך דעם נאר מען קיינמאל נישט געהערט און געדענק אפילו איצט נישט איהם נאכצוזאגען

— ווי אזוי קומט זי אלוא צו דעם דאזיגען

— איך ווייס אייך דערויף גארנישט צו ענטפע־רען, איך הער דאס אלץ צום ערשטען מאל

— אפשר איזדאס אייערס א משפחה

— ניין זיכער נישט הער ריכטער

— און אפשר עפעס א געליבטע, א הארץ־פריינדין

— ניין, הער ריכטער, איך האב זיך קיינמאל נישט געשפילט אין וועלכע זאכען.

(פארזעצונג קומט)

ווי אזוי פאול באראטאוו
איז איבערגעגאנגען אין יודישען טעאטער
(פון א שמועס מיט'ן בעריהמטען אַקטיאָר)

אין אַ שמועס מיט'ן בעריהמטען אַרטיסט פאול באראטאוו, וועלכער שפּילט יעצט אין ,,סקאלא" טעאַטער, האָט ער דערצעהלט וועגען זיין איבער־גאַנג, אויף דער יודישער ביהנע אַז וואָס:

— דעם ערשטען פּרוּב צו שפּילען יודיש טעאַטער — דערציילט ער — האָב איך געמאַכט אין ווילנע פאַר מיר איז עס געווען אַ ריזיקאַלישער עקספּערימענט, ווייל איך בין געווען ,,פּאַניע", דורך און דורך: ערצויגען אויף דער רוסישער קולטור, שטענדיג פערקעהרט מיט רוסען און אויף איינמאָל, געה די זיך מגייר און הויב אָן ברעכען די ציין מיט מיין יודישען לשון. אזוי אַז דאַרף צו בלאָזען שופר. האָב איך טאַקע בעשלאָסען מיין ערשטען דעביוט אויף דער יודישער ביהנע צו מאַכען אינקאָגניטאָ. אויפ'ן אַפיש האָט נישט פיגורירט מיין נאָמען, נאָר ,,דריי שטערענדלעך". אויב ס'וועט זיין אַ דורכפאַל, האָב איך געטראַכט, זאָל נישט דורכפאַלען באראטאוו, נאָר די דריי שטערענדלעך. די מורא איז אָבער געווען אַנ־אומזיסטע. דער ערפאָלג האָט איבערגעשטיגען אַלע ערוואַרטונגען. דער נאָמען פון דער פּיעסע, אין וועלכער איך האָב דעביוטירט, איז דאָן פאַר מיר געווען סימבאָליש, כ'האָב געשפּילט די דראַמע ,,דער פערעמדער" פון יעקב גאָרדין.

נאָך דער ערשטער פאָרשטעלונג האָבען מיך בעזוכט הינטער די קוליסען די שעקספּיר־גייסטער פון ווילנע און מיר גראַטולירט. איינער, אַ קאָרעס־פּאָנדענט פון יודישע צייטונגען אין פּוילען און אין אַמעריקא, האָט מיך געפרעגט: — וואָס זענט איהר געווען, איידער איהר זענט געווען אַן אַקטיאָר?

— אַ דאָקטאָר מעדיצין, האָב איך געענט־פערט. — מען דערקענט עס באַלד, האָט ער מיך געקיביצט: אייער יודיש קלינגט ווי לאַטייניש...

פון דעמאָלט אָן איז אַוועק אַ גאַנג. איך האָב געשפּילט כמעט אין דער גאַנצער וועלט יודיש טעאַטער. בכלל האָב איך מיך איבערצייגט, אַז אין דער גאַנצער וועלט פערשטעהט מען יודיש, אַ חוץ אפשר אין די מדבריות, ווייל דאָרט זענען קיין מענשען נישטאָ.

— אין וועלכער ראָל פיהלט איהר זיך אַם־בעסטען, ה' דאָקטאָר? — פרעג איך באראטאוו'ן.

— איינע פון מיינע בעליבטסטע ראָלען איז יענקעל שאַפּשאָוויטש אין שלום אַש'ס ,,גאָט פון נקמה". איך שפּיל די ראָל לויט אַלע פּרטים און דקדוקים, וואָס איז אָנגענומען אין יודישער טע־אַטער. איין מאָל האָב איך געענטפערט: בעת איך האַלט דעם בעריהמטען מאָנאָלאָג: אין לעצטען אַקט און האָב טענות צו גאָט, האַלט איך דאָן נישט די ספר־תורה אין האַנד. מיין האַרץ לאָזט מיך נישט. איך האַלט, אַז אַ ספר־תורה אין די פּיע־טעספּולע זאַך, וואָס איז דאָ ביי יודען אין פאַר אַ רעקוויזיט אין טעאַטער טאָר מען עס נישט בע־נוצען.

מיט איינינע יאָהר צוריק בין איך אויפגעטרעטען אין בערלינער דייטשען טעאַטער. איך האָב געשפּילט דעם ,,אָטט יוּד" אין דער בעקאַנ־טער פּיעסע ,,דער קויפמאַן פון בערלין". די ראָל האָב איך געשפּילט אויף דייטש. די ערשטע סצענע שטעלט פאָר, ווי דער אָסט־יוד קומט אָן קיין בערלין, און זאָגט אויף פּשוט יודיש:

,,שלום עליכם, בערלין, איך בין דאָ"!

איצט קום איך פון אַ טורנעע איבער יוגאָ־סלאַוויען. אין פיל שטעט האָבען מיר געהאַט מעהר קריסטליכע בעזוכער ווי יודישע. מען האָט איבער אומעטום אויפגענומען בכבוד גדול, מען האָט מיר פאָרגעלעגט צו שפּילען אין פּערשידענע ערטער, אָבער איך האָב אויסגעקליבען פּוילען, איך האָב אַ בעזונדערע שוואַכקייט צו די פּוילישע יודען, צו די אמת'ע יודען. פּוילישע יודען זענען שטאַרקע מבינים פון טעאַטער. דאָ איז יעדער יוד אַ רעצענזענט. אַזוי אין לעבען איז זיך אוא יוד אַ נעבעכל, אַ לעמעשקע, נאָר, אַז ער קומט אין טעאַטער ווערט ער אַ ,,מעדער". ער פּערלאַנגט מען זאָל איהם געבען אַזוינס און אַזעלכעס. מען מוז זיך פאַר זיי גוט אונטערגאַרטלען. חוץ איטאַליענער קאָן איך נישט אַזעלכע מבינים אויף טעאַטער ווי פּוילישע יודען.

— צי טוט אייך נישט באַנג, וואָס איהר האָט אַוועקגעוואָרפען די מעדיצין און אַוועק צום טעאַטער?

— ניין, איך האַלט, אַז דאָס צווייטע איז וועניגער שעדליך. עס האָט נאָך נישט געטראָפען, אַז צוליב דעם, וואָס אַן אַקטיאָר שפּילט שלעכט אַ ראָל, זאָל עמיצער שטאַרבען. איבעריגענס, האָט דאָס פּובליקום דערלעבט אין מיר אַ נקמה. פריהער זענען די פּאַציענטען פאַר מיר געשטאַנען באַקעט און איך האָב זיי בעטראַכט. היינט שטעה איך באַקעט אַלס ,,הינקעמאַן" און, זיי בעטראַכטען מיך. בכלל האַלט איך, אַז איך אַלס האָקטאָר־מעדיצין בין נישט געווען אויפ'ן אָרט.

ארום דער שרפה אויף אגראדאווא 2

(2) אין שייכות מיט דער שרפה וואָס איז אויסגעבראָכען ערב וויינאַכטען אין דעם סקלאַד פון דער גומי - פירמע ,,טרעטאָרן" ווערט געפיהרט א שטרענגע אויספאָרשונג.

די דאָזיגע אויספאָרשונג האָט ארויסגעוויזען דעם פולשטענדיגען אליבי פונ'ם פאַרשטעהער פון דער דאָזיגער פירמע, ה' מיכאל פאַנטוליס, וועל־כער האָט מיט'ן אויסברוך פון דער שרפה קיין שום שייכות נישט.

הזכרה אין פעראיין פון פליישער הורטאווניקעס
נאכ'ן פערשטארבענעם וויצע=פרעזעס אהרן זאזשעווסקי

נעכטען איז אין לאָקאַל פון פליישער - הורטאָווניקעס (פּאָזשעטשנאַ 10) פאָרגעקומען די הזכרה פון פערשטאָרבענעם וויצע-פרעזעס אהרן זאַזשעווסקי ז"ל, צו וועלכען ס'איז געקומען א גרויסער עולם.

א הספד האָט געמאַכט יצחק שפּיגעל. דער חזן פון דער אלטשטאָטישער שוהל האָט געמאַכט אַנ'אל מלא רחמים. ס'זענען אויך געהאַלטען גע־וואָרען טרויער-רעדעס וועגען די פערדינסטען פונם פערשטאָרבענעם.

שרפות

(2) נעכטען זענען אויסגעבראָכען שרפות אין די וואוינונגען: פון ניסל זינגער (זאַמענהאָפא 15) און פון אַנטאָני וועסאָלקאָוויטש (זשעראָמסקיעגאָ נומער 87).

אין ביידע פאלען האָבען די פייערלעשער שנעל ליקווידירט דאָס פייער.

פון ,,אהל יעקב"

שבת איבדערפריה איז אין דער שוהל ,,אהל יעקב" פאָרגעקומען אַ פייערונג צוליב'ן אָפּפאָה־רען קיין ארץ־ישראל פון אַ גרופּע חלוצים פון ,,קבוץ ביל"ו" ביים ,,החלוץ המרכזי" און גלייכ־צייטיג אויך פונ'ם ציוניסטישען פיהרער, פאָרזי־צער פון ,,תרבות" אין פּוילען און פּרעזידיום־מיטגליד פון צ. ק. פון דער ציוניסטישער אָרגאַ־ניזאַציע, ד"ר מאיר קלומעל פון וואַרשא, וועלכער האָרט אָפּ אויף צו בעזעצען זיך אין ארץ־ישראל.

ה' שמואל לעוו האַלט אַ רעדע צו די אַוועק־פאָרענדע חלוצים און געזעגנט זיך מיט זיי אין נאָ־מען פון וועד פון ,,אהל יעקב". די אָפּפאָהרענדע חלוצים ווערען אויפגערופען צו די עליות און עס ווערען געמאַכט אַ ספּעציעלער ,,מי שברך" פאַרן ד"ר קלומעל. ה' לעוו לייענט אויך אַ בעגריסונגס־אַדרעס, וואָס ווערט איבערגעשיקט אין נאָמען פון ,,אהל יעקב" צום ד"ר קלומעל.

!!! גענעראל קאטאווסקי !!!
— פון — ר. גול

קאַטאָווסקי איז געווען נישט נאָר אַ מוטיגער און אַ בראַווער מענש, נאָר אויך זעהר אַ געוואַנטער און זעהר אַ פלינקער, און דערצו האָט ער נאָך געהאַט דעם חוש פון אַ חידה. ער האָט שטענדיג געקענט דערשמעקען, וואו עס איז דאָ אַ געפאַהר. ער האָט זיך קיינמאָל נישט פערלוירען, אפילו אין מאָמענטען, ווען ער איז געווען נישט מעהר ווי אַ האָר ווייט פונ'ם טויט.

קאַטאָווסקי האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט אַנ'אייגענאַרטיגען און מערקווירדיגען געמיש פון זיד אליזם, טעראָריזם און פערברעכען, און דערצו האָט ער גלאַט ליב געהאַט, אַז די סטרונעס אין לעבען זאָלען זיין שטייף אָנגעצויגען. ער האָט שטענדיג ליב געהאַט דאָס לעבען — ליב געהאַט פרויען, מוזיק, ספּאָרט און שעהנע געשיכטעס. כאָטש איהם אַליין איז אַזוי אָפט אויסגעקומען צו לעבען אין וואַלד, אין דער קעלט און אונ־טער'ן רעגען. אָבער ווען ער פלעגט זיך שוין אַמאָל יאָ אַריבערכאַפּען אין אַ שטאָט — מעהר־סטענטיילס פערשטעלט — האָט ער געלעבט ווי אַ פריץ און זיך געלאָזט וואוילגעהן אויף וואָס די וועלט שטעהט.

ער איז איינמאָל געקומען קיין קישינעוו און זיך פאָרגעשטעלט פאַר אַלעמען אלס א רייכער לאַנד־בעזיצער פון בעסאַראַביע. איינגעשטאַנען איז ער אין דעם שעהנסטען און בעסטען האָטעל און דאָרט איז ער בעפריינדעט געוואָרען מיט א פריץ און יענער האָט איהם מיטגענומען צו דעם בעריהמ־טען מאגנאַט סעמיגראַדאָוו אויף א באל.

אויפ'ן באַל זענען געווען די פּני פון בע־סאַראַביען, די רייכסטע און אָנגעזעהענסטע לייט, מיט זייערע אויסגעפּוצטע פרויען און טעכטער. און קיינער האָט נישט געצויגען אַזוי פיל אויפ־מערקזאַמקייט ווי דער ,,לאַנדבעזיצער פון כער־סאָן". ארום איהם האָבען זיך די שעהנסטע דאַ־מען געדרעהט, ווייל ער איז געווען נישט נאָר דער שעהנסטער, נאָר אויך דער קלוגסטער, דער פערפיינסטער און דער אינטערעסאַנטסטער.

די וואָזשנע לייט, די גרויסע מאַגנאַטען האָבען מיט דעם ,,לאַנדבעזיצער פון כערסאָן" גערעדט וועגען אַלץ אין דער וועלט, ביז מען האָט זיך צורעדט וועגען קאַטאָווסקי'ן...

— צו אייך אין די הענד האָט ער געדאַרפט אריינפאַלען, — מאַכט אַזוי צו קאַטאָווסקי'ן דער מאַגנאַט סיגנאַדינאָ. — איהר וואָלט שוין קאַטאָוו־סקי'ן קיין לעבעדיגען נישט ארויסגעלאָזען.

— און איהר מיינט וואָס וואָלט איך געטון, ווען דער לומפּ פאַלט אריין צו מיר אין די הענד? — האָט זיך אָנגערופען דער מאַגנאַט סע־מיגראַדאָוו.

— וואָס א שטייגער וואָלט איהר מיט איהם געטון? — האָט קאַטאָווסקי געפרעגט.

— איך וואָלט איהם גלייך געשאָסען, — האָט סעמיגראַדאָוו גלייך געענטפערט. — עס ליגט ביי מיר א געלאָדענער רעוואָלווער צוגעגרייט ספּעציעל פאַר איהם.

— אַזוי דאַרף זיין! — האָט קאַטאָווסקי איהם צוגעגעבען.

און טאַקע אין דער זעלבער נאַכט, נאָך דעם, ווי די געסט זענען זיך צוגאַנגען, האָט קאַ־טאָווסקי מיט זיין באַנדע זיך אריינגעריסען אין סעמיגראַדאָוו'ס הויז און צוגענומען דאָרט א סך טייערע זאַכען. און אויפ'ן געלאָדענעם רעוואָלווער האָט ער אָנגעקלעפּט א צעטעלע:

,,בעריהם זיך נישט ווען די געסט האָבען א געשלעג, בעריהם זיך בעסער נאָכ'ן געשלעג".

שפּעטער האָט גאַנץ קישינעוו געקאָכט דער־מיט, און ווען דער גובערנאַטאָר האָט זיך דער־וואוסט, אַז קאַטאָווסקי איז געווען ביי סעמיגראַ־דאָוו'ן אויף א באַל, איז ער געוואָרען אַנ'אָנגע־צונדענער, און די פּאָליציי האָט נאָך שטאַרקער ווי פריהער אָנגעהויבען זוכען קאַטאָווסקי'ן. מען האָט זיך שוין מעהר נישט פערלאָזט איינצאַנצען אויף כאַדזשיקאַלין, אויף וועמען מען האָט פריהער ארויפגעלייגט די אויפגאַבע צו כאַפּען קאַטאָווסקי'ן, אויך דער געהילפס-פּאָליציי-מייסטער סעלבערג איז צוגעשטאַנען צו דעם, און באַלד האָט מען געלאָזט וויסען, אַז דער, וואָס וועט אָנווייזען אַ שפּור, וועט קריגען אַ גרויסע בעלוינונג.

עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ געיעג, און מעהר פון אַלעמען האָט געיאָגט דער פּריסטאַוו כאַדשי-קאַלי. און פּונקט דאַן האָט עפּעס אַ באַנדע געמאַכט אַנ'איבערפאַל אויפ'ן זעמסקען שפּיטאַל. מען האָט דאָרט דערהרג'עט אַ וועכטער און אויך אַ פעלדשער, און קלאַנגען האָבען זיך אַרומגעטראָ־גען, אַז דאָס איז קאַטאָווסקי'ס ארבייט.

דער אמת איז געווען, אַז מיט יענעם אי־בערפאַל האָט קאַטאָווסקי גאָרנישט געהאַט צו טון, און ער האָט דאָס טאַקע אָפּגעלייקענט אויף זיין אייגענאַרטיגען שטייגער.

אין א פריהמאָרגען, ווען עס איז נאָך גע־ווען בלוי אין די פענסטער, האָט דער פּריסטאַוו כאַדזשי-קאַלי דערהערט ווי מען קלינגט ביי דער טיר. א דערשראָקענער איז ער צוגעלאָפען א האַלב נאַקעטער און האָט די טיר געעפענט. פאַר איהם איז געשטאַנען א שעהנער, הויכער, געזונטער מאַן ריין אָנגעטון.

— וואָס פערלאַנגט איהר? — האָט דער פערשלאָפענער פּריסטאַוו געפרעגט.

— איך בין קאַטאָווסקי, — האָט דער הויכער געזונטער מאַן זיך פאָרגעשטעלט — איך וויל אייך זאָגען, אַז דער קלאַנג, אַז איך האָב צו טון מיט דעם איבערפאַל אויפ'ן שפּיטאַל, איז א געמיינער ליגען! דעם אָנפאַל אויפ'ן שפּיטאַל האָט געמאַכט א באַנדע, וואָס ארבייט צוזאַמען מיט דער פּאָליציי. איהר וועט זיך אין דעם איבערצייגען.

און נאָך איידער דער איבעראַשטער פּריס־טאַוו האָט צייט געהאַט אָנצוכאַפּען וואָס דאָ קומט פאָר, איז שוין קאַטאָווסקי געזעסען אין א קאַרעטע און — אַוועק!

(ווייטער מאָרגען).

פון רוסיש: מ. אשעראַוויטש.

היינט — אקאדעמיע צום 60-יאריגען יובילייע פון ח. נ. ביאליק

היינט אָוועגד קומט פאָר אין זאַל פון ,,הזמיר" אַנ'אימפּאָזאַנטע אקאַדעמיע געווידמעט דעם 60־יעהריגען יובילעאום פון גרויסען יודישען דיכ־טער חיים נחמן ביאַליק.

מיט רעדעס וועגען די שאַפונגען פון בעל היובל וועלען אַרויסטרעטען דער דיכטער יצחק קאַצענעלסאָן און משה לימאַן.

נאָך די רעדעס איז פאָרגעזעהען אַ רייך מו־זיקאַלישער טייל מיט'ן אנטייל פון אַפּעראַ־זינגער ה' ל. ריאַזאַנצעוו פון בערלין. פאָרטעפּיאַן־קאָנ־צערט פון לילי קאַראַטשינסקא, ש. פרידלאַנד א.א. שאַפונגען פון בעל היובל וועט רעציטירן פּראָפ. יחיאל ראָזענצווייג.

די היינטיגע אקאַדעמיע האָט אַרויסגערופען אַ פּעראינטערעסירונג אין די נאַציאָנאַלע קרייזען.

פון פלייש-קליינהענדלער-פעראיין
געוועהלט א נייע פערוואלטונג

אין אייגענעם לאָקאַל (קאַלענבאַך 4) איז אונטער'ן פּאָרזיץ פון פּרעזעס מענדעל מינץ פאָר־געקומען די גענעראַל-פערזאַמלונג פון פלייש-קליינ־הענדלער ביים צווייטען קליינהענדלער - פעראיין (פּלאַטשטאַדט 10).

נאָך דעם ווי די פערזאַמעלטע האָבען ארומ־גערעדט די לאַגע פון דער בראַנזשע, איז גע־וועהלט געוואָרען א פערוואַלטונג: פּרעזעס—לייזער צינאַמאַן. וויצע-פּרעזעס—שלמה איינשינדלער. סעק־רעטאר—פנחס יוסף מארקאָוויטש. קאַסיר — אברהם גאָלדבערג. עקאָנאָם — איצעק בינשטאָק, י. בענקעל א. בראַנד. י. בראַנאָווסקי און אברהם יצחק גערש־קעוויטש.

קאַנדידאַטען: הערש גאָלד, יוסף האַכמאַן און דוד הערש געלבאַרט.

רעוו. - קאָמיסיע: משה איינשינדלער, דוד מארקעוויטש און אברהם בער מארקאָוויטש.

אבערקאנטאר ה' ישראל אלטער קומט ווידער נאך לאדז

נאָך דעם גרויסען ערפאָלג, וועלכען ה' אל־טער האָט געהאַט ביי דער חנוכה פייערונג אין דער לאָדזער סינאַגאָגע, וועט ער האָבען נאָך איין אויפטריט אין דער לאָדזער פילהאַרמאָניע די צווייטע וואָך דאָנערשטאָג. ה' אלטער וועט דאָס מאָל, א חוץ זיינע אייגענע קאָמפּאָזיציעס, אויך זינגען פערשידענע אריעס און לידער. דאָס פּראָגראַם וועט זיין א פערשידענאַרטיגעס.

היינט קאנצערט פון אלפרעד שענקער

דער קאָנצערט פון אלפרעד שענקער קומט פאָר היינט דינסטאג 8.30 אָוועגד אין פילהאַרמאָניע.

אלפרעד שענקער געהערט היינט צו טאָג צו די יונגע גענעראַציע קינסטלער וועלכעס מיט זיין שפּילען פעצויבערט ער די צוהערער, ווייל די אויסערגעוועהנליכע טעכניק וואָס ער פערמאָגט און די הערליכע טענער וואָס ער בעקומט ארויס פון זיין צויבער פידעלע איז גאָר נישט צו בעשרייבען.

גאסטראלען פון פאול באראטאוו אין ,,סקאלא"

אין ,,סקאַלאַ" ווערט היינט און מאָרגען געשפּילט דאָס שטאַרק אויסגענומענע ווערק פון אירענא ניעמיראָווסקא ,,דוד גאָלדער", אין וועל־כען פאול באראטאָוו קרעאירט די הויפּטראָל.

* * *

דער בעריהמטער ארטיסט, דער גאַסט פאול באראטאָוו, האָט נעכטען בעזוכט אונזער רעדאַקציע.

דער גרויסער קינסטלער האָט אין א געמיט־ליכען שמועס מיט די רעדאַקציע-מיטגלידער זיך געטיילט מיט זיינע איינדריקען פון זיינע ערפאָלג־רייכע אויפטריטען אין א גאַנצע רייה אייראָפּעאי־שע שטעט און וועגען דער לאַגע פון יודישען טעאַטער.

פון דער לאדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי — — —	80.00
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע —	41.50
4 ,, דאָלאַרובקא	56.15
7 ,, סטאַביליזאַציע (אמ.)	56.00
8 ,, וואַרשאָווער פאַנד-בריף	44.50
8 ,, לאָדזער ,,	44.43
ענגלישע פונט — — —	29.99
דאָלאַר — — — —	8.92

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכט-קראַנקה.

צעגעלניאַנא 7, טעל. 141-32

נעמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכב. און פון 5—8 אָוועגד. זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

רעמשנ׳יצע
זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע
ספעציאליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוועגד.
וויזיט 3 זל.

די בילינגסטע איינקויפס-קוועלע
פון קונסטבילדער, ראהמען
די ענטשפרעכענדסטע
געשאנקען בעסימט מען פיר
Roma Spokojna
13 PIOTRKOWSKA 13
עמפפעהלט:

לייסטען-ראהמען	בילדער
סטיל-	רעפראדוקציעס
אוואהל-	פאספארטוס
ראהמען צו פארהאנגען	פארטרעטען-אטעליר

ספעציאליטעט: איינראהמען בילדער.

כירורגיש-וועכנעריין-קליניק
„SANATO“
S. Z O. O.
אגראדאווא 10 טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גאנצעכט!! קל. 175 זל.

„MIMOZA“
בילינסטער און פרעהליכסטער רעווי-טעאטער
אין לאדז אין זאל פון קינא
„MIMOZA“
קילינסקיעגא 178
היינט סענסאציאנעלע פרעמיערע
גרויסער קארנאוואל-רעווי אין 2 טיילען און 24 בילדער
„מיר פאהרען אויפ׳ן גאנצען זיכער“
אויפטריטען פון ערשטקלאסיגע קרעפטען.
אנהייב פון די פארשטעלונגען 7 און 9 אוונט, זונטאג און יום-טוב 4.30, 7 און 9 אוונט. רעדוקציאנס-ביליעטן פון די פלעצער: פון 49 גר. ביז 20 2 זל.

ראטעוועט דאס געזונד
די בעריהמטע ערצטע-ליכע וועלט פארזיכערט: ליכקייטן האבן פעסט געשטעלט, אז 75 פראצ. קראנקהייטן ענטשטעהען צוליב אבסטרוקציע.
א קראנקער מאגען איז די הויפט-סיבה פון ענטשטעהען פון פערש. קראנק-הייטען, פערהינדערט דאס בלוט און שאפט א שלעכטע שטאף-וועקסלונג.
די בעריהמטע זייט 50 יאהר אין דער גאנצער וועלט
Zioła z gór Harcu Dr. Lauera ווי דאס האבען בעשטעטיגט די פראפ. פון בערלינער אוניווערזיטעט ד״ר מארטין, ד״ר האכפלעטער און א סך אנד. בעדייטענדע דאקטוירים, זענען אן אידעאל מיטעל בעזונד צו מאכען דעם מאגען, בעזייטיגען די אבסטרוקציע (פער-הארטונג), איז א גוט רייניגונגס-מיטעל, פערלייכטערן די פונקציעס פון די פערדייאונגס-ארגאנען, פערשטארקן דעם ארגאניזם און דערהאלטן דעם אפעטיט.
Zioła z gór Harcu Dr. Lauera בעזייטיגען די ליידען פון די לעבער, נירען, גאל-שטיינער, העמאריד-ליידען, רעומאטיזם און ארטריטיזם, קאפ-ווייטאג, אויסשיטונג און לישאיעס.
Zioła z gór Harcu Dr. Lauera זענען בעוואוסט בעשאנקען אויף די ערצטליכע אויסשטעלונגען מיט די העכסטע אויסצייכ-נונגען און גאלדענע מעדאלען אין באדען, בערלין, ווין, פאריז, לאנדאן און אין אנדערע שטעט. ד״ר לאוער האט בעקומען טויזענדער דאנק-זאגונגען פון אויסקורירטע. פרייז פון א האלב שאכטעלע 1.50 זל., א גאנצע שאכטעל 2.50 זל.—פערקויפט אין אפטייקן און סקלאד-אפטעקעס.

25-יעהריגע טעטיגקייט אין מיין פאך גיב איך אן איבערראשענדע נייעס!
1932 | 1907
ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
„POLONIA“
właśc.: GUTERMAN
Łódź, Sw. Jerzego 11.
צוליב׳ן 25 יעהריגען יובילעאום פון מיין קונסט-ארבייט, גיב איך מיינע ג׳ קליענטען א גרויסע פרעמיע!
פון 1-טען יאנואר ביז׳ן 1-טען פעברואר 1933 אלע טאג (בלויז זונטאג נישט) פון 11 פריה ביז 2 נאכמ. אין מיין פאטאגראפישען אטעליר פאר די בלויזע קאסטען פון דעם מאטעריאל, מינימאל מאכט אויס 60 גראשן-6 פאטאגראפיעס אין 6 פאזען, דריי קאלירען אויף זיידע-פאפיר, אויסגעפיהרט זעהר שנעל אין פערלויף פון איינע מינוטען, בלויז פאר די פאר קליינע גראשענס און צו יעדער אויפנאהמע בעקומט מען א שעהנעם טעאטער-קאסטיום — און צו דעם אלעם נאך א שעהן שפיגעלע מיט אנ׳-איינגעפאטאגראפיע. בעמ.: דאס האט איהר נאר צייט בלויז 3 שעה אין טאג — אין איין מאנאט — פערשפעטיגט נישט און ווצט אויס די געלעגענהייט — פון 11 פריה ביז 2 נאכמ.
„POLONIA“ מיט צכטונג
אינה.: גוטערמאן.
לאדז, יעזשענא 11. צוזאמענ-פערשמעקי נומ׳ 3.

חדר „תורה ודעת“
פלאץ וואלנאשטשי 6 (נייע שטאט)
נייע תלמידים ווערען אנגענומען אין אלע מחלקות
ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שולע)

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליטעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאנגט אייך נישט, הייל דער ווינקעל-בראך האט גרויס ווי א מאנשען-קאפ, אדער ווי א האסטער-קאפ און עס פעלט ארויס אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרעהען די קישקעס האט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל בגיעגע הייל באנדאזשען אויסגעצייכנט גוט דורך הויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דאקטוירן פראפעסאר

דאקטאר בראכיורעקטור געווייטינער זיכער דעם שמערצען און נעמען ליכטען ברוך. אויך פאר הויקערס, דאזיגע מיט הייל-ארטאפעדן און אפא ראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאט-פיס, פאציעלע איינלאגעס און די שוך קינסטליכע גומענע פיס אין הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ארעמע. מען מאכט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבע-דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר בארנאטש, פראפ. ד״ר י. מאריש-לער, פראפ. ד״ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מען נעהמט אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.
דאנקזאגונג.
איך דעם וועג דריק איך אויס דעם עפענטליכען דאנק דעם ה׳ דיר. י. ראפאפארט, וואלטשאנסקא 10, דירעקטאר פון הייל-ארטאפעדישען אנשטאלט פאר׳ן צופאסען א ספעציעלען הייל-ארטאפעדישען גורטעל מיין 5-יעהריג קראנק טעכטערל. מיין טעכטערל האט נישט בעקומען געהן, אויף צונג דעם ה׳ דיר. ראפאפארט ריהרט זי זיך נאך און פיהלט זיך געזונט געזונד. פאר זיין פולע אפעראטורליכע ארבייט אין מיינע פרייע טאג דריק איך אויס מיין הארציגסטען דאנק.
(—) Herman Lebrecht
Łódź, Zgierska 127.
דאס אויבינע האט אמטליך בעשטעטיגט דער רעיאנע ק. ראטמאן לויט רעג. נומ׳ 2988 דעם 24/8—1932 ה. ס.

DOCENT Dr. Med.
ADOLF FALKOWSKI
Dyrektor „Kochanówki“
Choroby nerwowe i psychiczne
przyjmuje ul. Piotrkowska 64, m. 4
w poniedziałki, środy, piątki od godz. 4 do 6-ej. Tel. 102-62

Dr. med.
H. Hammer
ספעציאל-ארצט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.
צוריקגעקעהרט.
PIŁSUDSKIEGO 38, tel. 128-39.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
פרויען און אקושער-קראנקהייטען.
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעהמט אן פון 1—3 און פון 5—8 אוונט.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס
ראזירען 30 גר. שערען 50 גר. פריזירען דאמען 60 גר. אנדולאציע 80 גר. מאניקור 60 גר. פריזיר-אנשטאלט ציגעל-גאס 20. 321

מאנער און פרויען מיט 20 זל. קוליציע קען יעדער לייכט געלד פערדינען אלס אגענט ביי אנ׳איינגעפיהרט ארטיקעל. צו ערפאהרען וואלטשאנסקא 119, וו. 12. פון 10—2 נאכמ. 322

קויפען און פערקויפען
ביליג צו פערקויפען 12/80 שטריק-מאשין. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „שטריק-מאשין“. 316

Sypialnię Jasną w dobrym stanie sprzedam tanio. Cegielniana 58, m. 4 od 2—3 i 7½—9

לאקאלען
צו פערדינגען א געוועלב מיט א שטוב און א קיך און 4 צימערן און קיך. פראנט, מיט בע-קוועמליכקייטען. ביליג דירה-געלד ווי אויך אנדערע דירות. צו ערפאהרען ביים ווירט זגאווסקא 7.

איבערציגעבען א גרויס זוניג פראנטאווע צימער מיט באלקאן און בעקוועמליכקייטען. צו ערפאהרען בזשעזשינער 10 ביים ווירט. 305

2 צימערן און קיך נעגליך רעמאנטירט בי-ליג איבערצוגעבען. צו ערפאהרען זגאוזקא 38, וו. 18.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוועכע בע-האנדלונג און מעקסועלע בעראטונג
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אוונט,
זונטאג פון 9—1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזן.

דאקטאר בראטמאן
אינערליכע קראנקהייטען
וואלטשאנסקא 3.
טעל. 110-22
נעהמט אן פון 10—12
און 3—6 נאכמ.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 81-127
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2
אין כעלמיפון 8—9 פריה.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 21-245
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 בייטאג.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע פרייזן.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 40-159
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און גע-שלעכטס-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.
נעהמט אן פון 8—2 נאכמיטאג און פון 4—9 אוונט.
זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 89-179
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אוונט
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. H. SZUMACHER
הויט און ווענערישע קראנקהייטען
פעטרקאווער 56, טעל. 62-148
נעהמט אן טעגליך פון 1½—4, נ״מ און 6—9 אוו
זונטאג און אנדערע חגאות פון 10 ביז 1 בייטאג.

אנאנסען-פרייזן: פאר א מילימעטער-שורה
פארן טעקסט 18 גר. פרייטאג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— . . . 4
הינטער טעקסט—12 . . . . 18— . . . 8
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

אדרעסען, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכנטן נישט צום איבערדריקען די אנאנס צוריקצושיקן פאר דעם אנאנס.

פאר׳ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסן איז די רעדאקציע נישט פאראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. Wyd. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman